

Årsberetning 2016

Lemvig Kommune

Forord

Lemvig Kommune har leveret et meget tilfredsstillende regnskabsresultat.

Det overordnede billede af regnskab 2016 er, at der trods statens stramme styringsmekanismer og de demografiske udfordringer er leveret et solidt regnskab, hvor aftaleenhederne har godt styr på økonomien.

Resultatet af den ordinære drift er steget fra forventet 30,3 mio. kr. til 81,4 mio. kr. En forbedring på 51,1 mio. kr.

Aftaleenhederne, som leverer servicen til kommunens borgere holder deres budgetter. Når der alligevel er et pæn overskud på 30,6 mio. kr. på serviceudgifterne, hænger sammen med, at den indarbejdede en pulje på 10 mio. kr. til imødegåelse af en overskridelse på serviceudgifter ikke er blevet forbrugt. Samtidig er der mindredgifter på blandt andet skoler, ældreområdet samt Handicap og Psykiatri.

Anbringelsesområdet er fortsat udfordret. Området har i 2016 merudgifter på 4,2 mio. kr. som kan begrundes med tungere anbringelser. I budgettet for 2017 blev området til gode set med ekstra midler, så de indlagte besparelser udskydes et år og giver mulighed for at få handleplanerne implementeret.

Overførselsudgifterne viser igen i 2016 et overskud på 12,1 mio. kr. Usikkerheden omkring refusionsomlægningen 1. januar 2016 medførte, at området blev til gode set med ekstra 7,4 mio. kr. i budget 2016 til imødegåelse af konsekvenserne af omlægningen. De resterende 4,7 mio. kr. skyldes primært afvigelse på integrationsområdet grundet færre flygtninge.

I 2016 har der været anlægsudgifter på 59,6 mio. kr., hvilket er 17,0 mio.kr. højere end budgetteret. Det skyldes anlægsprojekter, som er udskudt mellem årene, blandt andet færdiggørelsen af Handelsskolen, Harbøre Skole og Lemtorpsskolen.

Det har givet nye rammer for Børne- og Familiecentret, som blev indviet den 14. oktober 2016.

Færdiggørelsen af Harbøre Skole har betydet, at landbysordningen "Harbøre Skole og Børnecenter" er blevet en realitet. Der er også oprettet landsbyordning i Klinkby, hvor Klinkby Skole og dagtilbuddet Troldehøj er blevet samlet under én organisation og én bestyrelse med fællesnavnet "Alt i Æt-skolen, Klinkby".

Færdiggørelsen af Lemtorpsskolen har samlet skolen og skolefritidsordning, og givet mulighed for et nyt STU-tilbud i Nørlem, som har betydet et markant kvalitetsløft af de fysiske rammer og dermed elevernes udfoldelses- og udviklingsmuligheder.

Projekterne omkring by- og områdefornyelse i Bøvling og Lemvig fortsat, og ligeledes er omdannelsen af Lemvig Havn.

Regnskabet for 2016 er et godt grundlag for at styre Lemvig Kommune gennem de demografiske udfordringer, som præger vores kommune.

God læselyst.

Erik Flyvholm
borgmester

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse

Kommuneoplysninger	4
Påtegninger	6
Generelle bemærkninger til regnskab 2016.....	7
Sektorbeskrivelser for Teknik- og Miljøudvalget:	12
Sektorbeskrivelser for Familie- og Kulturudvalget:.....	16
Sektorbeskrivelser for Social- og Sundhedsudvalget:	25
Sektorbeskrivelser for Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget:	35
Sektorbeskrivelser for Økonomi- og Erhvervsudvalget:	43
Regnskabsopgørelse – udgiftsbaseret.....	49
Balance	50
Noter til driftsregnskab og balance	51
Anvendt regnskabspraksis	70

Forside: Mindeparken for Jyllandsslaget i Thyborøn. Se nærmere omtale på side 46.

KOMMUNEOPLYSNINGER

Kommuneoplysninger

Kommune

Lemvig Kommune
Rådhusgade 2
7620 Lemvig

Telefon: 96 63 12 00
Hjemmeside: www.lemvig.dk
E-mail: lemvig.kommune@lemvig.dk
Regnskabsår: 1. januar – 31. december 2016

Kommunalbestyrelsen

Erik Flyvholm (V)
borgmester

Kenneth Bro (A)
1. viceborgmester

Michele W. Tange (V)

Gunnar Lisby Kjær (V)

Steffen H. Damsgaard (V)

Søren Videbæk Jensen (V)

Karsten Kragelund (A)

Stefan Agger (C)

Ole Byskov (A)

Troels Skovmose (V)

Albert V. Krogh (V)

Jørgen Nørby (V)
2. viceborgmester

Gitte A. Fiskbæk (A)

Orla Østerby (C)

Elisabeth Moltke (F)

Henrik Thygesen (V)

Karl Balleby Jensen (O)

Vagn Thode Nielsen (V)

Tina Boel van Ingen (V)

Lone Pilgaard Sørensen (A)

Claus Bjerg Pedersen (V)

Direktionen

Lars Keld Hansen
Kommunaldirektør

Ole Pedersen
Direktør for Familie og Kultur

Pia Ulv Helleland
*Direktør for Social & Sundhed
og Arbejdsmarked & Integration*

Claus Borg
Direktør for Teknik og Miljø

Revision

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Asylgade 1 U, 5. sal
7800 Skive

KOMMUNEOPLYSNINGER

Økonomiske nøgletal for Lemvig kommune

	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettodrift			
Skat, tilskud og udligning pr. indbygger (kr.)	-58.392	-58.993	-60.787
Nettodriftsudgifter pr. indbygger (kr.)	54.877	56.078	56.626
- heraf serviceudgifter pr. indbygger (kr.)	40.917	41.694	41.169
Anlægsudgifter pr. indbygger	1.999	3.695	2.922
Balancen, aktiver (mio. kr.)			
Materielle anlægsaktiver	-737	-756	-760
Finansielle anlægsaktiver	-1.220	-1.238	-1.255
Omsætningsaktiver i alt	-205	-168	-209
Likvide beholdninger	-113	-79	-122
Balancen, passiver (mio. kr.)			
Egenkapital	1.406	1.419	1.454
Hensatte forpligtigelser	164	147	160
Langfristet gæld	417	420	438
- heraf ældreboliger	212	203	193
Kortfristet gæld	169	170	166
Kautions- og garantiforpligtigelser	433	455	625
Eventualrettigheder	33	33	33
Gennemsnitlig likviditet efter kassekreditreglen (mio. kr.)	-154	-153	-152
Likvide aktiver pr. indbygger (kr.)	-5.465	-3.853	-5.988
Langfristet gæld pr. indbygger (kr.)	20.201	20.599	21.596
- heraf ældreboliger	10.273	9.929	9.496
Skatteudskrivning			
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (kr. i budget)	-151.696	-154.459	-164.588
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,2	25,2	25,2
Udskrivningsprocent kirkeskat	1,27	1,27	1,27
Grundskyldspromille	28,000	28,000	28,000
Beskatningsgrundlag pr. indbygger	-161.048	-164.338	-174.849
IKU	24,60	23,30	
Indbyggertal (Pr. 31.12.)	20.657	20.399	20.291
Andel 0 - 6 årige i %	4,9	4,7	4,7
Andel 6 - 16 årige i %	13,8	13,4	13,0
Andel 17 - 64 årige i %	58,2	58,0	57,9
Andel 65+ årige i %	23,1	23,9	24,4

- = indtægter, værdier eller positiv kassebeholdning

+ = udgifter, gæld eller forpligtigelser

Påtegninger

Ledelsespåtegning

Økonomi- og Erhvervsudvalget har den 21. marts 2017 aflagt årsregnskab for 2016 til Kommunalbestyrelsen.

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes Styrelse og reglerne i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunernes aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Kommunalbestyrelsen hermed regnskabet til revision.

Behandlet af Kommunalbestyrelsen den 28. juni 2017.

Erik Flyvholm
borgmester

Lars Keld Hansen
kommunaldirektør

Revisionspåtegning

Da årsberetningen ikke er revideret endnu, vil påtegningen først foreligge, når den revisionsmæssige gennemgang er afsluttet.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Generelle bemærkninger til regnskab 2016

Regnskabsresultatet for 2016 fremgår af nedenstående resultatopgørelse.

Table 1: Resultatopgørelse 2016

I 1.000 kr.	Budget 2016	Tillægs- bevilling	Korr. budget	Regnskab 2016	Forskel regnskab og budget 2016
	1	2	3 (1+2)	4	5 (4-1)
Skattefinansieret område:					
Indtægter					
Skatter	-910.219	0	-910.219	-910.247	-28
Tilskud og udligning	-320.316	8.681	-311.635	-323.179	-2.863
Driftsudgifter					
Serviceudgifter	865.955	28.669	894.624	835.365	-30.590
Overførselsudgifter	325.774	-12.945	312.829	313.628	-12.146
Renter	8.504	-4.452	4.052	2.995	-5.509
Resultat af den ordinære drift	-30.302	19.953	-10.349	-81.438	-51.136
Anlæg					
Anlæg ældreboliger	0	0	0	0	0
Øvrige anlæg	42.594	75.585	118.179	59.616	17.022
Resultat efter anlæg	12.292	95.538	107.830	-21.822	-34.114
Lån					
Afdrag	24.028	-1.483	22.545	22.167	-1.861
Nye lån	-16.872	-24.205	-41.077	-41.077	-24.205
Resultat af de skattef. område	19.448	69.850	89.298	-40.733	-60.181
Forsyningsvirksomhed:					
Drift	0	0	0	-231	-231
Anlæg	0	0	0	0	0
Lån	0	0	0	0	0
Forsyningsvirksomhed i alt	0	0	0	-231	-231
Resultat incl. forsyning	19.448	69.850	89.298	-40.964	-60.412
Finansforskydninger	-15.914	9.637	-6.277	-716	15.198
Forbrug(+)/styrkelse af kassen (-)	3.534	79.487	83.021	-41.680	-45.214
Kursreguleringer, som påvirker kassen				-1.267	
Kassebeholdning primo 2016				78.579	
Kassebeholdning ultimo 2016				121.527	

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Resultatet af den ordinære drift viser et overskud på 81,4 mio. kr., hvilket er 51,1 mio. kr. bedre end det oprindelige budget for 2016.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Forbedringen af driftsresultatet fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 2: Afvigelser i forhold til oprindelig budget (mio. kr.)

Tilskud og udligning (beskæftigelsestilskud)	-2,9
Mindreforbrug serviceudgifter	-30,6
Mindreforbrug overførselsudgifter	-12,1
Færre netto renteudgifter	-5,5
Mindreforbrug i alt	-51,1

(- = mindreudgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindreindtægter)

Af ovenstående tabel 2 fremgår det, at der er en merindtægt vedrørende tilskud og udligning på 2,9 mio. kr., som hovedsageligt kan henføres til et ekstra tilskud til flygtning.

Renteudgifterne er faldet på grund af omlægninger af lån til ældreboliger. Ydelsen er konstant men afdragene er steget og renterne er faldet. Samtidig var den variable rente på Lemvig Kommunes lån lavere end den forudsatte rente på 0,75 %.

De øvrige ændringer beskrives nærmere i de efterfølgende afsnit.

Overførselsudgifter (udenfor serviceringen):

Der er et mindreforbrug på 12,1 mio. kr. til de udgifter, som ikke henregnes til serviceringen, hvoraf overførselsudgifterne udgør hovedparten. Afvigelserne fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 3: Afvigelser i udgifterne udenfor serviceringen (mio. kr.)

Overførselsudgifter	-13,7
Ældreboliger	3,9
Den centrale refusionsordning	1,0
Erhvervsgrunduddannelser	-0,3
Sociale formål – tabt arbejdsfortjeneste	-0,6
Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhed	-2,4
Mindreforbrug i alt	-12,1

(- = mindreudgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindreindtægter)

Der er en væsentlig afvigelse på udgifterne til overførselsområdet på 13,7 mio. kr.

Refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet trådte i kraft 1. januar 2016. Ved budgetlægningen for 2016 blev der taget udgangspunkt i Beskæftigelsesministeriets beregninger for konsekvenserne af refusionsomlægningen. Beregningerne var 7,4 mio. kr. højere end Lemvig Kommunes egne beregninger. Beskæftigelsesministeriets beregninger byggede på aktivitetstal fra regnskab 2013 og 2014. Lemvig Kommunes egne beregninger byggede derimod på regnskab 2015 og forventningerne til 2016.

I budget 2017 og frem er udgangspunktet Lemvig Kommunes egne beregninger.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Når de 7,4 mio. kr. modregnes, er der en afvigelse på 6,3 mio. kr. (13,7-7,4) som hovedsagelig skyldes følgende:

Tabel 4: Afvigelser på overførselsområdet under Arbejdsmarked og Integration

Område	Bemærkning	Mio. kr.
Integrationsområdet	Forudsætning om en kvote på 89 flygtning, senere reduceret til 34. Alle flygtninge på kontanthjælpe overgik 1. juli til integrationsydelse, som er 40 % lavere. Mindre udgifter til integrationsydelse, formodes at blive reguleret i det statslige tilskud for 2017	-4,7
Revalidering	Refusionen er højere end forudsat ved budgetlægningen.	-2,2
Ressourceforløb	Antallet af modtager 1. januar 2016 er langt lavere end forudsat ved budgetlægningen	-6,5
Sygedagpenge	Flere sygesager end forventet og ligeledes flere langtidssygemeldte	4,0
A-dagpenge	Modtagere af A-dagpenge er højere end forudsat ved budgetlægningen	3,0
Kontakthjælp	Merforbruget skyldes primært en lavere refusion end forudsat ved budgetlægningen	1,8
Øvrige		-1,7
	I alt	6,3

(- = mindreudgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindreindtægter)

Ældreboliger har mindreindtægter på 3,9 mio. kr. som hovedsagelig skyldes forskydninger mellem årene. Ældreboliger er underlagt "hvile i sig selv" princippet og udlignes over årene.

Der er mindreindtægter fra den centrale refusionsordning på 1,0 mio. kr. Børne- og Familiecentret har modtaget 1 mio. kr. mere end budgetteret, hvorimod Handicap og Psykiatri har modtaget 2 mio. kr. mindre end budgetteret. Refusionsgrænserne hæves årligt, samtidig med at tilbuddene bliver billigere. Samtidig visiteres der flere borgere til området.

Der er 2,4 mio. kr. færre udgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhed. Efterreguleringen for 2016 er ikke modtaget inden regnskabsårets udløb.

Serviceudgifter:

Serviceudgifterne er 30,6 mio. kr. mindre end budgetteret. Det kan hovedsageligt begrundes med følgende:

Tabel 5: Afvigelse i udgifterne indenfor servicerrammen (mio. kr.)

Anbringelsesområdet	4,2
Skoler	-2,8
Handicap og Psykiatri	-5,9
Ældreområdet	-5,8
Sundhed	-1,7
Administrationen	-6,4
Erhverv og Turisme	2,4
Kollektiv trafik	-1,2
Pulje ifbm. Servicerrammen	-10,0
Øvrige udgifter	-3,4
Mindre forbrug i alt	-30,6

(- = mindreudgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindre indtægter)

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Der er merudgifter på anbringelsesområdet på 4,2 mio. kr. grundet øget udgifter til forebyggende foranstaltninger, plejefamilier og døgninstitutioner, som især skyldes tungere anbringelser.

Skoleområdet har et mindreforbrug på 2,8 mio. kr., som primært stammer fra mellemkommunale betalinger og hjemmeundervisning samt færre udgifter til friskoler, efterskoler m.m.

Handicap og Psykiatri har et mindreforbrug på 5,9 mio. kr. som primært skyldes reguleringer fra tidligere år. 2,9 mio. kr. vedrører betaling af eksterne tilbud, som Lemvig Kommune mod forventning ikke er blevet opkrævet. Den nye afregningsmodel med Regionen for respiratorpatienter har medført en efterregulering på 1,9 mio. kr. Endelig har aftaleenhederne et mindre forbrug, som primært kan forklares med, at Dag- og Døgncenter Lemvig havde et merforbrug i 2015, som skulle finansieres af et mindreforbrug i 2016. Det skal bemærkes, at der også i 2016 har været udfordringer med at holde budgettet for køb og salg af pladser.

Ældreområdet har et mindreforbrug på 5,8 mio. kr. Der er mindreudgifter til elever, hjælpemidler og plejevederlag m.m. Lemvig Kommune har fået tilskud på 4,6 mio. kr. til Værdighedspolitikken hvoraf 1,5 ikke er forbrugt. På Lemvig Området er de overførte midler fra 2015 anvendt til at få balance i økonomien.

Sundhedsområdet har et mindreforbrug på 1,7 mio. kr. som primært kan henføres til tandplejen, hvor der er mindre forbrug på omsorgstandpleje og en vakantstilling.

De administrative enheder har et samlet mindreforbrug på 6,4 mio. kr., som hovedsagelig kan henføres til centrale puljer, samt mindreforbrug på aftaleenhederne.

Der er et merforbrug på Erhverv og Turisme på 2,4 mio. kr. som skyldes forbrug af overførsler fra 2015 som var øremærket specifikke projekter blandt andet Business Region MidtVest, eventmanager og uddannelsesdebatten.

Det overordnede billede af regnskab 2016 er, at der trods statens stramme styringsmekanismer og de demografiske udfordringer er leveret et solidt regnskab, hvor aftaleenhederne overholdt deres budgetter. Når der alligevel er et stort overskud hænger det sammen med lavere overførselsudgifter, som primært skyldes en forsigtig budgettering i forbindelse med refusionsomlægningen, samt puljen på 10 mio. kr. til imødegåelse af øget serviceudgifter. Samtidig er der mindreudgifter på centrale og statslige puljer under administrationen, skoler, ældreområdet samt Handicap og Psykiatri.

I 2017 er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes overholdelse af budgetterne for 2017. Straffen i regnskabet for 2017 beregnes i forhold til kommunernes budgetter, og ikke i forhold til aftalegrundlaget for 2017. De vedtagne budgetter for samtlige kommuner ligger lidt under aftalegrundlaget for 2017. Lemvig Kommunes budget ligger 4,5 mio. kr. under KL's tekniske ramme for serviceudgifter i 2017.

Resultatet efter anlæg viser et overskud på 21,8 mio. kr. hvilket er 34,1 mio. kr. bedre end budgettet for 2016. Forbedringerne fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 6: Afvigelse på det skattefinansierede område (mio. kr.)

Større driftsoverskud	-51,1
Større anlægsudgifter	17,0
Overskud	34,1

(- = mindreudgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindreindtægter)

Anlægsudgifterne er steget med 17,0 mio. kr. grundet overførte anlægsprojekter fra tidligere år.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Likviditetens udvikling:

Kassebeholdningen pr. 31. december 2016 fremgår af nedenstående tabel 7.

Tabel 7: Udviklingen i kassebeholdningen

	mio. kr.
Likviditet primo	78,6
Årets resultat	22,1
Låneoptagelse	41,1
Øvrige finansforskydninger	0,7
Låneomlægning	1,3
Afdrag på lån	-22,2
Likviditet ultimo	121,5

(- = Forbrug af kassen + = forøgelse af kassen)

Kassebeholdningen var 78,6 mio. kr. ved indgangen til 2016. Kassebeholdningen er forøget med 42,9 mio. kr. i løbet af 2016. Kassebeholdning var på 121,5 mio. kr. ved udgangen af 2016 jf. note 10.

Når driftsresultatet og kassebeholdningens størrelse skal vurderes, skal der også tages hensyn til, at der er forslag til overførsler på både drift og anlæg på henholdsvis 50,4 mio. kr. og 59,4 mio. kr. fra 2016 til forbrug i 2017 jf. note 6.

Mellemværendet mellem det skattefinansierede område og forsyningsområdet fremgår af nedenstående tabel 8.

Tabel 8: Mellemværende med forsyningsområdet (mio. kr.)

	mio. kr.
Spildevandsanlæg	18,8
Varmeforsyning	4,5
Vandforsyning	0,9
Renovation	-6,3
I alt forsyningsområdet pr. 31. december 2016	18,0

(- = gæld, + = tilgodehavende)

Kommunen har et samlet nettotilgodehavende på 18,0 mio. kr. hos forsyningsområdet, se note 5. Kommunens ældreboliger har samtidig 37,8 mio. kr. til gode hos Lemvig Kommune.

Kommunen har pr. 31. december 2016 en gæld på 245,5 mio. kr. eksklusiv ældreboliger og 438,2 mio. kr. inklusiv ældreboliger. Beløbene er inkl. en gæld på 2,2 mio. kr. vedr. finansielt leasede aktiver jf. note 14.

Skatter og tilskud i 2016

Den kommunale skatteprocent for 2016 var 25,2 %, og grundskyldspromillen var 28 ⁰/₁₀₀.

Lemvig Kommune valgte at basere skat, tilskud og udligning på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2016, og vil derfor ikke blive efterreguleret i 2019.

Som det fremgår af note 1 udgjorde de samlede skatteindtægter 910,2 mio. kr., og det generelle tilskud og udligning udgjorde 323,4 mio. kr.

SEKTORBESKRIVELSER

Sektorbeskrivelser for Teknik- og Miljøudvalget:

Nedenstående tabel viser udviklingen indenfor politikområderne fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Teknik- og Miljøudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)	Budget 2016 (4)	Afvigelse (3-4)
Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger	16.724	9.712	3.274	10.942	-7.668
Veje, havne, trafik og grønne områder	50.365	45.919	44.673	47.375	-2.702
Forsyningsvirksomheder	879	-275	-231	0	-231
I alt	67.968	55.356	47.716	58.317	10.601

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Politikområdet Byudvikling, bolig og Miljøforanstaltninger havde i 2016 en stor afvigelse. Afvigelsen kan primært forklares af ændret konteringspraksis vedr. Natur og Miljø, hvor der er flyttet ca. 6 mio. kr. fra Teknik- og Miljøudvalget til Økonomi- og Erhvervsudvalget. Samtidig har været færre opgaver under fælles bygningsvedligeholdelse.

Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Natur & Miljø:	11.158	7.558	2.620
Fælles Bygningsvedligeholdelse	5.483	3.714	2.310
Øvrige områder	83	-1.560	-1.656
I alt	16.724	9.712	3.274

- = indtægter, + = udgift

Afvigelsen på politikområdet Veje, havne, trafik og grønne områder kan forklares af generelle besparelser, som primært kan henføres til Kollektiv trafik (1,6 mio. kr.).

Drift

Vej og Park har udover den daglige drift også været en del af flere større arrangementer, herunder

- Indvielse af Mindeparken i Thyborøn.
- TV2 på Tour i Harbøre
- Vild med Vand på Lemvig Havn
- Krabbefestival på Lemvig Havn
- International Marked i Thyborøn

Derudover har der været diverse større og mindre arrangementer på Lemvig Havn, hvor der har været behov for flagning, afspærring og oprydning.

Lemvig Kommune har i 2016 fortsat den intensive boligsociale indsats fra 2015. Indsatsens primære formål har været at sikre, at ingen i Lemvig Kommune lever i usunde boliger. En del af indsatsen har bestået i at nedrive tomme og nedslidte ejendomme såvel i byer som i det åbne land.

Opgørelse af den boligsociale indsats i 2016:

- 61 ejendomme blev registreret
- 27 ejendomme blev nedrevet
- 11 ejendomme blev kondemneret pga. sundhedsfare ved ophold
- 14 ejendomme er udbedret af ejer efter kommunalt påbud
- 16 ejendomme på vej til at blive nedrevet i 2017
- 13 ejendomme har fået tilskud til renovering
- 29 ejendomme blev omfattet af den boligsociale indsats
- 6 sager endte med genhusning

SEKTORBESKRIVELSER

Myndighed

Lemvig Kommune har i 2016 modtaget 25 ansøgninger om miljøgodkendelser af husdyrbrug. I 2016 har Lemvig Kommune truffet afgørelse i 22 sager om godkendelse med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 5,2 måneder. På landsplan er den senest offentliggjorte gennemsnitlige sagsbehandlingstid tilsvarende på 5,2 måneder. Sagsbehandlingen af husdyrgodkendelser forløber fortsat yderst tilfredsstillende. Lemvig Kommune dyrker et åbent og konstruktivt samarbejde med både landmænd og landbrugets rådgivere. Stigningen i sagsbehandlingstid i Lemvig Kommune skyldes, at usikkerheden omkring finansieringen har bremset en del sager.

På virksomhedsområdet sikrer erhvervskontaktordningen en tidlig dialog med nye og ekspanderende virksomheder. Det betyder også, at miljøgodkendelser færdiggøres inden for rammerne af de nationale servicemål og til stor tilfredshed for virksomhederne. I 2016 har Lemvig Kommune udarbejdet 10 miljøgodkendelser af virksomheder. Blandt de interessante miljøgodkendelser er godkendelsen af flydedokken i Thyborøn og godkendelsen til produktion af taskekrabber hos Jeka Fisk.

Der er fra 2015 indført servicemål for udstedelse af byggetilladelser. Målene og opgjort tid for 2016, fra modtagelse af en fuldt oplyst ansøgning til udstedelse af byggetilladelse, fremgår af nedenstående tabel:

Sagstype	Antal sager	Servicemål	Opgjort
"Kviksager"	110	5 hverdage	4 hverdage
Erhvervsager	73	15 hverdage	10 hverdage
Byggeri med landzonetilladelse	67	10 uger	4 uger
Byggeri i byzone / sommerhusområder	79	8 uger	2 uger
Husstandsmøller	32	14 uger	5 uger
Udenfor kategori, herunder nedrivningstilladelser	85		11 dage

Natur-, miljø- og klimaprojekter

I forsommeren 2016 plantede Lemvig Kommune ca. seks hektar bynærskov i den nordvestlige del af Nørre Nissum Seminarieby. Søen i skoven er oprenset, og i de kommende par år vokser et attraktivt, rekreativt område frem.

Nissum Fjord og opland har i 2016 opnået mærkning som Pilot-Naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning. Lemvig Kommune benytter sammen med Holstebro Kommune og Nissum Fjord Netværket mærkningen til at fremme friluftsliv, kulturelle aktiviteter og erhvervs- og turismeudvikling i samarbejde med lokale interessenter rundt om fjorden.

Lemvig Kommune og Lemvig Vand og Spildevand har i samarbejde med Region Midtjylland og en række andre aktører via en omfattende ansøgningsproces opnået EU-finansiering af klimaprojektet Coast to Coast Climate Challenge (C2C CC). Lemvig Kommune og Lemvig Vand og Spildevand er ledende partner i de 3 delprojekter Thyborøn Kanal og Vestlige Limfjord, Thyborøn By og Havn og Klimatorium i Lemvig, som skal gennemføres i perioden 2017-22. De tre delprojekter har et samlet budget på ca. 18 mio. kr., hvoraf EU finansierer 60 %.

Samarbejdet med Lemvig Vand og Spildevand og en række andre aktører er intensiveret med kortlægning af fremtidens klimaudfordringer i Thyborøn. Dette arbejde videreføres i C2C CC.

Der er i 2016 udarbejdet en ansøgning til Den Danske Naturfond om et omfattende restaureringsprojekt af den unikke, men udfordrede Byn Sø. Vi har en stålfast tro på, at den gode dialog med Naturfonden vil føre til finansieringen af det ambitiøse naturprojekt.

Lemvig Kommune har i 2016, med assistance fra Syddansk Universitetscenter, undersøgt sedimentforurening i Nissum Bredning med henblik på sanering af den omfattende forbudsskiltning i området.

SEKTORBESKRIVELSER

I samarbejde med Limfjordsrådet, Fjordhaver Lemvig og berørte grundejere har Lemvig Kommune i 2016 opnået tilladelse til placering af en fjordhave nordøst for Kabbel. Fjordhaven er under etablering og skal være produktionssted for foreningen Fjordhaver Lemvig, som skal skabe yderligere liv på Lemvig Havn.

Lemvig Kommune har i samarbejde med Naturstyrelsen og relevante kommuner udarbejdet naturhandleplaner for de tre Natura 2000-områder; Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø, Nissum Fjord samt Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Vindenergi

Lemvig Kommune er i 2016 fortsat landets bedste kommune til produktion af vindenergi på land målt i forhold til antal indbyggere og areal. På baggrund af de første 10 måneder af 2016 forventes der en vindmølleproduktion på land på omkring 450 millioner kWh i Lemvig Kommune. Det svarer til 22.000 kWh per indbygger.

Samtidig er Lemvig Kommune førende testområde for vindmøller med prøvestation for store vindmøller i Høvsøre og i efteråret 2016 blev det besluttet, at der tillige skal opføres test-havvindmøller i Nissum Bredning.

Folketinget besluttede i 2016 at opføre kystnære havvindmøller i Vesterhav Nord og Syd, hvor Vesterhav Nord er ud for den nordlige del af Lemvig Kommune.

Udbud af kollektiv trafik og specialkørsler

Den kollektive trafik har været i udbud i 2016 og resultatet blev en kontraktsum, som var ca. 1 mio. kr. højere end tidligere. Finansieringen af merudgifter er fundet indenfor budgettet for kollektiv trafik. Kommunalbestyrelsen besluttede i 2015, at de kommunale kørsler med børn til specialtilbud, voksne handicappede samt ældre til dagtilbud skulle i udbud. Forud for udbuddet er kørslerne analyseret i forhold til bl.a. visitering.

Udbud af specialkørsel har fra august 2016 givet besparelser på ca. 2,7 mio. kr. årligt. Svømmekørslen er omlagt fra bestilt kørsel til kollektiv trafik (skolebusser), hvilket har givet en besparelse på ca. 360.000 kr. årligt. Der fundet finansiering til en deltidsstilling i Teknik & Miljø, som varetager den daglige koordinering og drift af kontraktkørslen. Den nuværende kontrakt løber til august 2018 med mulighed for 1 års forlængelse efter gensidig aftale.

Anlæg

Der er i 2016 afholdt anlægsudgifter på Teknik- og Miljøudvalgets område for 15,4 mio. kr. Det drejer sig bl.a. om følgende projekter:

Områdefornyelse i Bøvling

Lemvig Kommune startede i 2014 et nyt områdefornyelsesprojekt i Bøvlingbjerg til i alt ca. 4 mio. kr. hvoraf Staten betaler en tredjedel og Kommunen to tredjedel. Projektet sker i tæt samarbejde mellem en lokal følgegruppe og Lemvig Kommune.

I 2015 kunne "Torvet" indvies foran Brugsen i Bøvlingbjerg, der er det mest centrale sted i byen. Nu arbejdes der videre med en aktivitetsplads ved Hallen og Sundhedscenteret, og dernæst skal der arbejdes med en evt. udnyttelse af aulaen i den nu nedlagte skole.

Områdefornyelsesprojektet forventes færdigt senest i 2019.

Områdefornyelse Lemvig Midtby

I 2015 fik Lemvig Kommune en reservationsramme til områdefornyelse i Lemvig Midtby på 6 mio. kr., som skal suppleres kommunalt med 12 mio. kr. Det er Kommunalbestyrelsens ønske, at indsatsen skal følges op af private initiativer som forbedrer specielt bygningsmassen. Formålet med områdefornyelsen er at sætte fokus på de nedslidte bebyggede miljøer og igangsætte en indsats, der både sigter mod at give tilskud til

bygningsforbedringer og nedrivninger. Desuden vil der blive arbejdet med trafikafvikling, begrønning samt pladser og torve.

Arbejdet med de enkelte delprojekter er i fuld gang, mens den fysiske udførelse sker i 2017, hvor budgetmidlerne er givet.

Lemvig Havn

Omdannelsen af Lemvig Havn har været i gang siden Havneplanen så dagens lys i 2009.

Den nye mole har betydet, at Lemvig Havn i dag har 220 bådpladser til lystsejlere og 12 pladser til erhvervsskibe, samt 150 bådpladser i Lemvig Marina.

Lemvig Havn havde i 2015 – 1.044 overnatninger og i 2016 1.075 overnatninger. Lemvig Marina havde 235 overnatninger i 2015 mod 93 i 2016.

Forude venter nu den endelig færdiggørelse af havneområdet med specielt beddingsområdet og Østhavnen som den centrale indsats. Der er i 2016 forberedt en arkitektkonkurrence og udpeget 4 arkitektteams, der skal komme med et bud på det videre projekt til 22 mio. kr.

Private investeringer på Lemvig Havn

Der har igennem den sidste periode været en stor aktivitet blandt de private aktører på og omkring Lemvig Havn. Projektet omkring Isværket nærmer sig en afslutning, og Bjarnes Fisk, Lemvig Maskin- og Køleteknik, Riis Rejser m. fl. er i gang med eller har afsluttet flotte projekter. Der er også flere interessante boligrenoveringer i gang i området.

Nedrivning og forskønnelse af ældre bygninger

De seneste års indsats omkring kondemnering og nedrivning af nedslidte huse forsætter ufortrødent. Den hidtidige indsats har hjulpet på det samlede billede i Lemvig Kommune, men det er en vedvarende proces, der bl.a. er affødt af det dalende befolkningstal.

Foruden nedrivningsindsatsen er der også iværksat en indsats omkring bygningsforbedring af nedslidte huse, der har specielt fokus på områdefornyelsesbyerne.

Thyborøn – Agger Færefart

Kommunalbestyrelserne i Lemvig og Thisted kommuner besluttede i juni 2015 at godkende Thyborøn-Agger Færefarts beslutning om, at der skal bygges en ny færge, som skal erstatte den nuværende færge, der sejler mellem Thyborøn og Agger tange.

Den nuværende færge blev bygget i 1975 og er efterhånden udtjent.

Den nye færge bliver en hybridfærge med dieselgenerator, batteripakke og elmotorer. Den får plads til 22 personbiler (eller 2 lastbiler på op til 18,75 m samt 6 personbiler), og bliver derfor større end den nuværende, som har plads til 14 personbiler (eller 1 lastbil på op til 18,75 m samt 7 personbiler). Den nye færge bliver to-mands betjent modsat den nuværende færge, som er tre-mands betjent.

Bygning af færgen er i gang og færgen forventes idriftsat til foråret 2018.

I forbindelse med færgeprojektet skal der også bygges nye færgelejer, som passer til den nye færge. I Thyborøn anlægges det nye færgeleje i Sydhavnen, da der er problemer med tilsanding og bølgeuro ved det eksisterende færgeleje. Adgangsvejen til det nye færgeleje vil gå via Sydhavnsvej og krydset Sydhavnsvej/Thyborønvej skal i denne forbindelse ombygges.

I Agger anlægges det nye færgeleje lige øst for det eksisterende leje, som kan holdes i drift i hele anlægsperioden. Den nordlige mole i færgehavnen ombygges for at forbedre besejlingsforholdene. Anlægsarbejderne i Thyborøn og Agger udbydes i januar 2017 og afsluttes i foråret 2018.

SEKTORBESKRIVELSER

Sektorbeskrivelser for Familie- og Kulturudvalget:

Nedenstående tabel viser udviklingen indenfor politikområderne fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Familie- og Kulturudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)	Budget 2016 (4)	Afvigelse (3-4)
Undervisning	196.772	197.517	188.171	193.812	-5.641
Dagtilbud	78.520	73.262	69.192	70.011	-819
Børn, Familie og Sundhed	63.380	66.093	62.723	60.263	2.460
Kultur, Fritid og Folkeoplysning	37.926	36.161	34.196	34.673	-477
I alt	376.598	373.033	354.282	358.759	-4.477

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

På politikområdet undervisning er der et mindreforbrug på 5,6 mio. kr., hvor af 3,2 kan henføres puljen på 10 mio. kr. vedr. servicerammen. Det resterende mindreforbrug stammer primært fra færre udgifter vedr. mellemkommunale betalinger og hjemmeundervisning samt færre udgifter til friskoler, efterskoler m.m.

Anbringelsesområdet har et merforbrug på 2,4 mio. kr. som består af et merforbrug på 4,2 mio. kr. på serviceudgifterne og merindtægter på 2,0 mio. kr. fra den centrale refusionsordning. Merforbruget kan begrundes med udgifter til aflastninger, kontaktpersonsordninger, økonomisk støtte til efterskoler, foranstaltninger givet efter §11 i lov om social service, netværksplejefamilier og døgninstitutioner.

Nedenstående tabel viser udviklingen for hele Familie- og Kulturudvalget fra 2014 til 2016. Tabellerne findes endvidere for hvert politikområde. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Familie- og Kulturudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)
Nettoudgift (1.000 kr.)	376.598	373.033	354.282
Ændring ift. tidligere år	-8.965	-3.565	-18.751
Antal 0-22 årige	5.575	5.394	5.239
Bevægelse	-243	-181	-155
Udgift kr. pr. 0-22 årige	67.551	69.157	67.624
Ændring ift. tidligere år	1.281	1.606	-1.533

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Børn- og Ungeområdet generelt

Robusthed

Der er gennemført et kompetenceudviklingsforløb i robusthedsprogram i samarbejde med Komiteen for sundhedsoplysning, udarbejdet af læge og forsker Poul Bak. I kurset har deltaget medarbejdere fra skole- og dagtilbudsområdet samt Børne- og Familiecentret. Der er skabt bredt kendskab til programmet ved afholdelse af en række oplæg for medarbejderne på de tre områder samt forældrene.

Fokus på teamstrukturen

Den vedtagne teamstruktur har betydet, at der kontinuerligt arbejdes med udviklingen af strukturen, men erfaringerne med at arbejde på tværs af kommunens skoler og dagtilbud, har givet nye muligheder for at etablere en base for udveksling af ideer og ny viden.

SEKTORBESKRIVELSER

B&U-sektordigitaliseringsstrategien og investeringsplan

Der er vedtaget en sektordigitaliseringsstrategi på Børn- og Ungeområdet, der har til hensigt at gøre de digitale muligheder og hjælpemidler til en naturlig del af hverdagen. I forlængelse af digitaliseringsstrategien er der udarbejdet en investeringsplan, hvilket blandt andet indebærer, at der indkøbes en bærbar PC til samtlige elever i 0.-6. klasse, samt til hver anden elev i 7.-10. klasse.

Fokus på implementering af Sundhedspolitikken

I foråret 2016 er Sundhedspolitikken på alle dagtilbud og skoler blevet gennemgået på personalemøder, MED-møder og bestyrelsesmøder. Herefter har alle dagtilbud og skoler udarbejdet handle- og tidsplan for implementeringen. Yderligere er der i samarbejde med Holstebro og Struer kommuner afholdt uddannelse af frontpersonale fra dagtilbud, skoler og Børne- og Familiecentret, med henblik på opsporing og behandling af alkoholmisbrug.

Undervisning

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Undervisning	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	196.772	197.517	188.171
Ændring ift. tidligere år	-1.194	745	-9.345
Antal 6-16 årige	2.919	2.848	2.735
Ændring ift. tidligere år	-119	-71	-113
Udgift kr.pr. 6-16 årig	67.411	69.353	68.801
Ændring ift. tidligere år	2.248	1.942	-552

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Skoler – antal indskrevne børn

	5.9.2014	5.9.2015	5.9.2016
Tangsø	176	176	171
Nr. Nissum	293	254	212
Klinkby	105	101	97
Ramme	127	138	140
Christinelyst	588	585	574
Lemtorp	398	376	369
Harbøre	255	248	233
Thyborøn	237	219	207
I alt	2.179	2.097	2.003
Efterskoler	283	269	246
Husholdnings- og Ungdomshøjskoler	4	2	2
I alt	287	271	248
Friskoler	325	323	313
Alle skoler i alt	2.791	2.691	2.564
I alt ændringer "år efter år"	-80	-100	-127

SEKTORBESKRIVELSER

Antallet af undervisningspligtige elever, som modtager tilbud i kommunens folkeskoler, private efterskoler og friskoler er fra 2014 til 2016 samlet faldet med 227 elever. De kommunale folkeskoler har haft et fald på 176 elever.

Skolefritidsordninger – antal indskrevne børn

Der har været indskrevet følgende antal børn i perioden 2014 – 2016

	1. okt. 2014	1. okt. 2015	1. okt. 2016
Nr. Nissum SFO	58	42	37
Ramme SFO	42	40	41
Klinkby SFO	33	35	36
Christinelyst SFO	118	139	132
Nørlem SFO	120	96	97
Harbøre SFO	62	34	38
Thyborøn SFO	75	60	60
I alt	508	446	441

Der har fra 2015 til 2016 været et fald på 5 børn mod 62 børn fra 2014 til 2015.

Landsbyordning i Klinkby

I marts 2016 besluttede Kommunalbestyrelsen, efter ansøgning fra de to bestyrelser, at oprette en landsbyordning i Klinkby. Klinkby Skole og dagtilbuddet Troldehøj Klinkby bliver samlet i én organisation, med en fælles bestyrelse, under det fælles navn "Alt i Ét-Skolen, Klinkby".

Ombygning af Harbøre Skole

I forbindelse med budgetforliget blev der afsat 12,8 mio. kr. i 2015 til reovering af Harbøre Skole og flytning af Børnehuset Harbøre ind i lokaler på skolen. Arbejdet hermed er blevet afsluttet i 2016. Navnet for landsbyordningen er "Harbøre Skole og Børnecenter"

Færdiggørelse af ombygning på Lemtorpskolen

I forbindelse med budgetforliget i 2015 blev der på anlægsbudgettet afsat 9,1 mio. kr. til reovering af blok C og E på Lemtorpskolen, hvilket samtidig betød, at Nørlem SFO "Asgård" flyttes ned på Lemtorpskolen. Ombygningen er blevet gennemført med Møller Nielsens Tegnestue v/Per B. Clausen, og blev indviet 12. februar 2016.

Mærsk-projekt – uddannelse af lærere og ledere

Kompetenceudviklingsprojektet "Kompetenceudvikling i en netværksbaseret læringsorganisation", der har pågået i Lemvig Kommune siden foråret 2015, er blevet afsluttet. Der er afholdt workshops faciliteret af konsulenter fra COK. Derudover har der været afholdt fagfaglige workshops faciliteret af VIA.

Sideløbende med disse workshops har der været afholdt opsamlingsamtaler også faciliteret af konsulenter fra COK. Det samlede projektforsløb er afviklet med deltagelse af alle kommunens netværk (teams) på skoleområdet, dvs. pædagogisk team, inklusionsteam, team i fagene matematik, dansk, biologi, historie og engelsk. Endvidere har skoleledergruppen udgjort et team, der også har gennemført forløbet.

SEKTORBESKRIVELSER

Kompetenceudvikling for pædagoger i skolen

Projektet er udarbejdet i fællesskab mellem KL og BUPL, som i fællesskab har ansøgt Mærsk-fonden om finansiering. Lemvig Kommune har fået bevilliget 39 pladser, fordelt på ét hold i efteråret 2016 og ét i foråret 2017. Der deltager pædagoger fra samtlige skoler samt Lemvig Ungdomsgård.

Undervisningen bliver afviklet af VIA og finder sted i VIA lokaler i Nørre Nissum. Der er tale om et diplommodul "Pædagogfaglighed og læreprocesser" (10 ECTS-point). Modulets formål er at bidrage til at udvikle pædagogers faglige kompetencer gennem indsigt i og viden om dannelse, læring og didaktik.

Dagtilbud

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Dagtilbud	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	78.520	73.262	69.192
Ændring ift. tidligere år	-3.463	-5.258	-4.070
Antal 0-5 årige	1.081	1.001	959
Ændring ift. tidligere år	-55	-80	-42
Udgift kr.pr. 0-5 årig	72.637	73.189	72.150
Ændring ift. tidligere år	405	552	-1.039

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Daginstitutioner – antal indskrevne børn

Der har været indskrevet følgende antal børn i perioden 2014 – 2016:

	1. okt. 2014	1. okt. 2015	1. okt. 2016
Dagplejen	166	150	145
Menighedsbørnehaven	121	111	114
Lomborg Børnehaven	39	34	46
Tangsø Børnehus	52	50	44
Harboøre Børnehus	48	49	46
Thyborøn Børnecenter	63	65	67
Degneparken	59	61	62
Børnegården	71	50	53
Troldhøj, Klinkby	43	35	49
Bøgespiren	44	48	0
Bøvling Børnehus	56	51	46
Sct. Georgsgården	31	41	39
Udebørnehaven	33	35	31
I alt	826	780	742
Heraf vuggestuepladser	108	108	114

Der har fra 2015 til 2016 været et fald på 38 børn mod 46 børn fra 2014 til 2015. Der er en lille stigning i vuggestuepladser fra 2015 til 2016.

SEKTORBESKRIVELSER

Pædagogisk indholdsmæssigt tilsyn

Center for Læring har i 2016 gennemført en række tilsynsbesøg på dagtilbuddene i kommunen. Tilsynet har været med fokus på det pædagogiske arbejde, herunder hverdagspraksis i institutionen og strukturen i de enkelte institutioner. Observationer fra tilsynsbesøgene har efterfølgende udgjort baggrundsmateriale til dialog mellem Center for Læring og de enkelte institutioner.

Bøgespiren lukket

I forbindelse med behandlingen af budget 2016, blev det besluttet, at Puljeinstitutionen Bøgespiren i Bonnet skulle lukkes. Den 1. januar 2016 overgik institutionen til at være en kommunal institution og blev lukket i forbindelse med sommerferien 2016. Både børn og personale er godt implementeret i nye institutioner.

Småbørnsgruppe i Børnegården Lemtorp

Familie- og Kulturudvalget besluttede at udvide pasningen i Børnegården Lemtorp med en småbørnsgruppe for de 2-3 årige med åbning 1. august 2016. Gruppen er sidestillet med pasning i en vuggestue. Det betyder, at normeringen er den samme som i en vuggestue. Gruppen er normeret til 12 børn.

Vuggestuegruppe i Lomborg Børnehus

Der er etableret en permanent vuggestuegruppe i Lomborg Børnehus. Vuggestuen har 14 pladser og er etableret i lokaler, der hidtil har rummet Dagplejens gæstehus.

Nye rammer til gæstedagplejen

I forbindelse med oprettelse af vuggestueafdelingen i Lomborg Børnehus, blev lokalerne, der blev benyttet som Dagplejens gæstehus, inddraget. Den 22. november 2016 besluttede Familie- og Kulturudvalget at etablere et nyt gæstehus i FDF Huset, Østergade 63, Lemvig, der havde fungeret som midlertidig gæstehus.

Børn, Familie og Sundhed

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Børn, familie og sundhed	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift pl 2016 1.000 kr.	63.380	66.093	62.723
Ændring ift. tidligere år	-5.397	2.714	-3.371
Antal 0-22 årige	5.575	5.394	5.239
Ændring ift. tidligere år	-243	-181	-155
Udgift kr. pr. 0-22 årig	11.369	12.253	11.972
Ændring ift. tidligere år	-453	885	-281

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Nye rammer for Børne- og Familiecentret

Den 14. oktober 2016 blev der holdt indvielse for de nye rammer for Børne- og Familiecenter og Dagplejen.

De nye rammer er indrettet i lokaler i den gamle Handelsskole. I de nyindrettede lokaler er der plads til 60 medarbejdere. Dette er sket efter to års renovering af lokalerne, et projekt til 12 millioner kroner.

SEKTORBESKRIVELSER

Udgifter på anbringelsesområdet - Taskforcens arbejde

Som opfølgning på en konsulentrapport fra BDO i 2015 har der været nedsat en taskforce, som har arbejdet med tiltag, der skulle forbedre økonomistyringen på anbringelsesområdet. Grundlaget for taskforcens arbejde har været en handleplan med 22 punkter, som der er blevet fulgt op på løbende. Taskforcens afsluttede sit arbejde med udgangen af 2016, og der er udarbejdet en slutrapport, som blev forelagt Familie- og Kulturudvalget i februar 2017. Taskforcens arbejde har bl.a. betydet en anderledes og mere tæt budgetopfølgning, og der er iværksat en række tiltag, der vil bidrage til, at de langsigtede sparemål på området kan nås. Det har dog vist sig, at det ikke har været muligt at nå sparemålene, så hurtigt som forudsat. Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med vedtagelsen af budget 2017 foretaget en tilpasning af målsætningerne.

De Utrolige År (DUÅ) – projekt omkring forældreuddannelse

DUÅ er et evidensbaseret forældrekursus, der støtter forældre i at bryde en dårlig spiral og som giver forældrene nogle meget anvendelige redskaber, hvor de mærker en effekt meget hurtigt. Kurset er målrettet til familier med udad reagerende børn mellem 3 og 6 år. Der har været 12 familier igennem DUÅ i 2016. I flere tilfælde hører vi fra daginstitutionerne, at de kan mærke udvikling hos de børn, hvis familier er på DUÅ. I et tilfælde blev et barn vurderet til ikke at kunne klare et alment skoletilbud, men gennem DUÅ forløb fik familien ændret mønster, så barnet nu vurderes til at skulle starte i en almen klasse. Forældre og daginstitutioner er blevet fortrolige med DUÅ over de seneste 3 år. Det er blevet lettere at fortælle, at man har været på DUÅ og dermed er det blevet lettere at foreslå forældre et forløb. Det kan mærkes på rekrutteringen og i 2016 har vi haft næste hold fyldt op umiddelbart efter forrige hold er afsluttet.

Tværfagligt Samarbejde

Tværfagligt Samarbejde understøtter almenområdet arbejde med inklusion og tidlig indsats. Tværfagligt Samarbejde er en række møder, der afholdes løbende på kommunens skoler og dagtilbud. Til mødet deltager en fast tværfaglig kreds sammensat af fagpersoner fra Børne- og Familiecentret samt personale fra skolen eller dagtilbuddet. Lærere og pædagoger, fra den pågældende enhed, kan til mødet søge faglig sparring omkring problemstillinger, udfordringer og overvejelser. Ordningen erstatter den tidligere Tværfaglig Træffetid.

Positiv udvikling i fødselstallet

Efter en periode med et faldende børnetal, synes udviklingen at have vendt. I 2014 oplevede Lemvig Kommune det laveste fødselstal, med 138 børn. Tallet i 2016 var 153 børn.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal fødsler	173	162	146	138	148	153

SEKTORBESKRIVELSER

Anbringelsesområdet 2014 – 2016.

Antal helårs børn/foranstaltninger	2014	2015	2016
Plejek familier og Opholdssteder mv.	61,04	59,43	56,52
Familiepleje	42,45	39,52	37,37
Netværksanbringelse	3,00	3,77	6,83
Opholdssteder for børn og unge	8,28	9,69	8,18
Anbringelse på kost- og efterskole	3,10	1,72	1,00
Eget værelse	3,20	3,75	2,99
Skibsprojekter	1,00	1,00	0,16
Forebyggende Foranstaltninger	163,54	174,99	179,97
Praktisk Pædagogisk Bistand - antal familier	1,00	4,46	5,49
Døgnbehandling	0,49	0,00	0,08
Aflastning	24,82	29,64	25,40
Fast kontaktperson - Barnet	7,59	9,13	12,40
Ungestøtten	39,99	41,13	47,25
Anden Hjælp	3,67	3,00	1,92
Efterskole - økonomisk støtte	11,21	11,70	17,78
Støtteperson til forældre	3,54	7,47	8,06
Familiehuset - konsulenter (Helårs sager)	54,58	46,28	43,04
Familiehuset - Psykolog (Helårs sager)	16,66	22,18	18,56
Døgninstitutioner for Børn og Unge	6,85	8,25	8,61
Døgninstitution (Handicap)	2,00	3,85	5,00
Døgninstitution (Social)	4,85	4,39	3,61
Sikret Institution	0,41	0,78	0,00
Sikret Institution	0,41	0,78	0,00
I alt	231,83	243,45	245,11

Underretninger	2014	2015	2016
Antal underretninger	146	173	218
Vedrører dette antal børn	210	225	239

Kultur, Fritid og Folkeoplysning

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Kultur, Fritid og folkeoplysning	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	37.926	36.161	34.196
Ændring ift. tidligere år	1.090	-1.765	-1.965
Antal indbyggere	20.933	20.657	20.399
Ændring ift. tidligere år	-290	-276	-258
Udgift kr.pr. indbyggere	1.812	1.751	1.676
Ændring ift. tidligere år	76	-61	-74

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Tilskud til renoveringsopgaver i Tangsø Centret og Lemvig Idræts- og Kulturcenter

Der er ydet rente- og afdragsfrie lån til Lemvig Idræts- og Kulturcenter og Tangsø Centret til renovering af svømmehallernes vandbehandlingsanlæg. Lånet i Lemvig Idræts- og Kulturcenter dækker også renovering af svømmehalsbygningen, der har haft store problemer med indtrængende vand fra tagkonstruktionen.

Det blev godkendt, at der ydes et rente- og afdragsfrit lån på 2.764.368 kr. i 10 år til Tangsø Centret og et rente- og afdragsfrit lån på 6.088.198 kr. i 5 år til Lemvig Idræts- og Kulturcenter.

Analyse af fritidsfaciliteter

Lemvig Kommune er blandt 18 udvalgte kommuner fra hele landet, som får støtte fra kampagnen "På forkant" med op til 500.000 kr., der skal gå til strategiplaner for kommunernes udvikling i årene frem til 2030.

Strategiprojekterne gennemføres i 2015-2016 og støttes hver med op til 500.000 kr. til ekstern rådgivning. Kommunerne bidrager med 50 % medfinansiering.

Strategiplanen i Lemvig Kommune har fokus på to af kommunens store sammenhængende udfordringer nemlig "Tomme boliger og den boligsociale indsats" og "Udviklingen af haller i Lemvig Kommune".

Der er udarbejdet analyser på begge områder og den afsluttende rapport forventes at foreligge inden udgangen af februar 2017.

Aarhus 2017 og Regional Kulturfestival

Lemvig Kommune er sammen med de andre 18 kommuner i Region Midt en del af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 og har i den forbindelse indgået kontrakt med Fonden Aarhus 2017 om tilskud i årene 2014-2017.

Regnskabsår	2014	2015	2016	2017	I alt
Tilskud til Fonden i kr.*	32.400	36.720	88.560	198.720	356.400

*Beløb inkl. udigningsmoms på 8 %. Beløbene fra 2015 til 2017 er reguleret i forhold til 2015 priser.

Kultursamarbejdet Midt- og Vestjylland afholder hvert 4. år en kulturfestival. I 2017 hedder festivalen Off Road.

Der er afsat 150.000 kr. i tilskud til lokale tiltag i forbindelse med Aarhus 2017 og Off Road.

SEKTORBESKRIVELSER

Aftale med Randers Egnsteater

Lemvig Kommune har indgået en 4-årig samarbejdsaftale med Randers Egnsteater for årene 2017-2020. Aftalen indebærer, at Randers Egnsteater får et årligt tilskud på 50.000 kr. fra Lemvig Kommune og skal levere 1-3 voksenteaterforestillinger fra eget repertoire, mindst 10 børneteaterforestillinger samt anden scenekunstnerisk aktivitet årligt.

Lemvig Bibliotek

Aktivitetstal for Lemvig Bibliotek fremgår af nedenstående tabel.

Lemvig Bibliotek	2014	2015	2016
Samlet udlån	232.537	226.029	228.364
Besøgende på biblioteket	115.443	119.727	118.455
Udlån i bogbussen	35.010	35.432	30.278
Besøgende i bogbussen	18.022	17.451	15.276

SEKTORBESKRIVELSER

Sektorbeskrivelser for Social- og Sundhedsudvalget:

Nedenstående tabeller viser udviklingen indenfor området fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Social - og Sundhedsudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)	Budget 2016 (4)	Afvigelse (3-4)
Sociale ydelser	919	850	767	1.058	-291
Handicap og Psykiatri	103.100	101.700	94.743	97.866	-3.123
Ældre og Omsorg	168.317	172.723	167.842	176.144	-8.302
Sundhed	97.439	100.819	99.413	102.934	-3.521
I alt	369.775	376.092	362.765	378.002	-15.237

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Handicap og Psykiatri har et mindreforbrug på 3,1 mio. kr. Der er et mindreforbrug på serviceudgifterne på 5,9 mio. kr. samt en mindreindtægt fra den centrale refusionsordning på 2,1 mio. kr. og barselsudligning på 0,7 mio. kr.

Handicap og Psykiatri har et mindreforbrug på 5,9 mio. kr. som primært skyldes reguleringer fra tidligere år. 2,9 mio. kr. vedrører betaling af eksterne tilbud, som Lemvig Kommune mod forventning ikke er blevet opkrævet. Den nye afregningsmodel med Regionen for respiratorpatienter har medført en efterregulering på 1,9 mio. kr. Endelig har aftaleenhederne et mindre forbrug, som primært kan forklares med, at Dag- og Døgncenter Lemvig havde et merforbrug i 2015, som skulle finansieres af et mindreforbrug i 2016. Det skal bemærkes, at der også i 2016 har været udfordringer med at holde budgettet for køb og salg af pladser.

Ældreområdet har et mindreforbrug på 8,3 mio. kr. heraf vedrører 3,8 mio. kr. puljen på 10 mio. kr. vedr. servicerammen. Der mindredgifter til elever, hjælpemidler og plejevederlag m.m. Lemvig Kommune har fået tilskud på 4,6 mio. kr. til Værdighedspolitikken hvoraf 1,5 ikke er forbrugt. På Lemvig Området er de overførte midler fra 2015 anvendt til at få balance i økonomien.

Sundhedsområdet har et samlet mindreforbrug på 3,5 mio. kr. som består af et mindre forbrug på 1,2 mio. kr. på servicerammen, som primært kan henføres til tandplejen, hvor der er mindre forbrug på omsorgstandpleje og en vakantstilling. Samt et mindreforbrug på 2,4 mio. kr. på overførselsområdet, som vedrører aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhed. Efterreguleringen for 2016 er ikke modtaget inden regnskabsårets udløb.

Social - og Sundhedsudvalget	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	369.775	376.092	362.765
Ændring ift. tidligere år	-5.624	6.317	-13.327
Antal indbyggere i alt	20.933	20.657	20.399
Bevægelse	-290	-276	-258
Udgift kr. pr. 1.000/ indbygger.	17.665	18.207	17.783
Ændring ift. tidligere år	-24	542	-423

- = indtægter/mindredgifter, + = udgift/merudgifter

SEKTORBESKRIVELSER

Nedenstående tabel viser udviklingen indenfor politikområderne fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

I hele 1.000 kr.	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Diff. R14/15 i %	Diff. R15/16 i %
Sociale ydelser	919	850	767	-8 %	-10 %
Handicap	103.100	101.700	94.743	-1 %	-7 %
Ældre	168.317	172.723	167.842	3 %	-3 %
Sundhed	97.439	100.819	99.413	3 %	-1 %
I alt	369.775	376.092	362.765	2 %	-4 %
Udgift kr. pr. 1.000 indbygger.	17.665	18.207	17.783	3 %	-2 %

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Sociale ydelser i øvrigt

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Sociale ydelser i øvrigt	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	919	850	767
Ændring ift. tidligere år	-21	-69	-83
Antal indbyggere	20.933	20.657	20.399
Bevægelse	-294	-276	-258
Udgift kr.pr. 1.000 indbygger	44	41	38
Ændring ift. tidligere år	0	-3	-4

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Faldet i udgifterne skyldes et mindreforbrug af merudgiftsydelser til voksne med nedsat funktionsevne (§100).

Ændret § 18 principper

I lov om Social Service § 18 er det fastlagt, at Kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde. Social- og Sundhedsudvalget fastlægger årligt hvilke formål, der skal prioriteres og hvilke rammer, der skal gælde for tildeling af tilskud. Social- og Sundhedsudvalget justerede i oktober 2016 principperne for tildeling af tilskud.

I lighed med tidligere, lægges der ved vurdering af ansøgere vægt på geografisk tilknytning til Lemvig, eller til arealet svarende til det tidligere Ringkøbing Amt. Ved justeringen blev der gjort op med principperne om at tage hensyn til tilskudssammenhæng inden for aktuell tilskudsgruppe. Fremadrettet vurderes tilskudstørrelsen på grundlag af:

- I hvor høj grad foreningen/foreningens aktiviteter lever op til de politisk prioriterede indsatsområdet.
- Antallet af deltagere der inkluderes i en aktivitet.
- Størrelsen på foreningens egenkapital.

Det er blevet præciseret, at alle der modtager tilskud over 5.000 kr. skal aflevere regnskab og at foreninger skal være CVR registreret med NEM konto for at kunne søge tilskud.

Ansøgningsfristen er den 1. december med mulighed for en ekstra runde, hvis der er midler til overs med ansøgningsfrist 1. maj.

SEKTORBESKRIVELSER

Handicap & Psykiatri

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Handicap & Psykiatri	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	103.100	101.700	94.743
Ændring ift. tidligere år	103	-1.400	-6.957
Antal + 18 årige pr. 1/1	16.592	16.496	16.403
Bevægelse	-140	-96	-93
Udgift kr. pr. 1.000 +18 år	6.214	6.165	5.776
Ændring ift. tidligere år	58	-49	-389

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Faldet i udgiftsniveauet fra 2015 til 2016 skyldes ny respirationsaftale med Regionen og aftaleenhedernes fokus på økonomistyring og driftsbalance, samt generelle besparelser på det takstfinansierede område i forbindelse med de årlige budgetforlig.

Nyt STU tilbud i Nr. Lem

STU er et 3-årigt særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for unge i alderen 16-25, som på grund af særlige vanskeligheder ikke er i stand til, at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. STU elever er typisk unge med udviklingshæmning, generelle indlæringsvanskeligheder, adfærdsforstyrrelser, følelsesmæssige vanskeligheder og unge med autisme, som befinder sig på 1.-5. klassetrin.

For skoleåret 2014/2015 viste der sig et boom i tilgangen af nye STU elever, som langt oversteg tilgangen i de tidligere år. Det medførte et behov for etablering af yderligere 7 pladser. Løsningen blev en pavillon 7 pladser i Lemvig Kommunes STU tilbud på Gl. Rom Skole.

Det er Lemvig Kommunes generelle strategi inden for Handicap & Psykiatri, at Lemvig Kommune i videst muligt omfang selv udbyder tilbuddene til borgere med behov for et tilbud, herunder naturligvis også STU uddannelsen.

På den baggrund var det helt naturligt at udbygge kapaciteten af STU pladser i eget regi, fremfor øget tilkøb af pladser på STU uddannelsessteder uden for Lemvig Kommune.

Pavillonløsningen på Rom Skole var en midlertidig løsning indtil STU tilbuddet kunne flyttes fra Rom Skole til en anden lokalitet i Lemvig kommune. Der blev herefter truffet en politisk beslutning om, at Lemvig Kommunes STU skulle flyttes til Nr. Lem sammen med en anlægsbevilling på 1. mio. kr. til brug for modernisering og indretning af lokalerne i Nr. Lem.

Februar 2016 kunne Lemvig Kommune derfor slå dørene op til et nyt STU tilbud.

Der var tale om en meget spændende proces frem mod flytningen for alle direkte involverede, først og fremmest for eleverne, som kunne se frem til at skulle være et nyt sted og for personalet, som var forventningsfulde i forhold til at få fysisk bedre og mere vide rammer.

Den megen plads både indendørs og udendørs har betydet et markant kvalitetsløft af de fysiske rammer og dermed også for elevernes udfoldelsesmuligheder og udviklingsmuligheder med undervisning og andre aktivitetsmuligheder både indendørs og udendørs.

Det er det generelle indtryk, at både elever, pårørende og personalet er blevet meget glade for de nye rammer.

SEKTORBESKRIVELSER

Implementering af ny velfærdsteknologi

Vi oplever i disse år en rivende udvikling på teknologiområdet, som vinder indpas i stort set alle dele af vores samfund og således også på velfærdsområdet. På den baggrund blev det politisk besluttet, at prioritere 500.000 kr. til velfærdsteknologi.

Formålet var at afprøve forskellige velfærdsteknologiske hjælpemidler over for borgere med en målsætning om at opnå en faglig og økonomisk effektivisering af opgaveløsningerne.

Succeskriteriet har blandt andet været, at områdets aftaleenheder skulle planlægge og gennemføre konkrete afprøvninger af velfærdsteknologiske hjælpemidler, opbygge en generel erfaringsudveksling på tværs af aftaleenhederne samt gennemføre mødeaktivitet uden at mødedeltagerne var fysisk samlet.

Der er i forbindelse med implementeringen af velfærdsteknologi foretaget indkøb af for eksempel intelligent plejeseng, toiletrobot, sansedukke, kugledyne, kaldeanlæg, videokonferenceudstyr og Whiteboard tavle. Endvidere er der indkøbt iPads til virtuel bostøtte, som giver mulighed for at borger og medarbejder kan tale med hinanden over skærmen - samt en olinedukke; en elektronisk baby, som bruges til at bibringe kommende mødre med særlige behov en fornemmelse af hvad det vil sige at blive forælder.

Der arbejdes med anvendelse af det indkøbte udstyr og der er gode resultater hermed. Denne proces fortsætter.

Første år med den fælles nattevagtsordning

Tidligere var der 2 vågne nattevagter på Labyrinten og 1 vågen og 1 sovende nattevagt på Kær-Huset. Der blev i 2014 foretaget en grundig analyse af den eksisterende nattevagtsordning, herunder en undersøgelse af i hvilket omfang den sovende nattevagt på Kær-Huset blev kaldt op til konkrete opgaver, trusselbilledet på de to botilbud m.v.

Analysen mandede ud i, at der fra august 2015 blev indført en fælles nattevagtsordning for Handicap & Psykiatri i sin helhed. Den nye ordning kom til at indeholde 1 vågen nattevagt på Labyrinten, 1 vågen nattevagt på Kær-huset og 1 udekørende nattevagt, der skulle fungere som back up for Labyrinten, Kær-Huset og samtidig løse visiterede nattevagtsopgaver i forhold til områdets øvrige botilbud og borgere i eget hjem.

Konsekvensen blev dermed, at den sovende nattevagt på Kær-Huset blev nedlagt og at 1 af de tilbageblevne 3 vågne nattevagter ikke skulle være bundet til ét botilbud, men i stedet - som et udtryk for en mere fleksibel anvendelse af personaleresourcer - skulle være udekørende og dække alle øvrige behov for natdækning inden for Handicap & Psykiatri.

Den fælles nattevagtsordning har nu været i funktion i halvandet år og viser, at den ændrede organisering har effektiviseret nattevagtsdækningen samt skabt synergi og når ud til flere borgere med behov for tilsyn om natten end tidligere ordning. Den nye nattevagtsordning har været fulgt nøje og det er den klare vurdering, at ordningen fungerer godt og lever op til kravet om levering af god kvalitet i nattevagtsdækningen til borgere med behov herfor.

Implementere af Avaleo

Tidligere anvendte Handicap & Psykiatri, det vil sige myndighedsområdet og de udførende aftaleenheder, to forskellige journalsystemer til brug i områdets personsager, hvilket var meget uhensigtsmæssigt, idet de to journalsystemer på grund af tekniske barrierer ikke kunne kommunikere med hinanden vedr. den samme borger.

På den baggrund blev det i begyndelsen af 2014 besluttet at indføre ét fælles fagsystem, Avaleo for Handicap & Psykiatri i sin helhed, det vil sige både myndighedsområdet og de udførende aftaleenheder. Det var ikke tilfældigt, at valget faldt på Avaleo, da dette system i forvejen blev anvendt i ældre- og sundhedsområdet. Valget skete ligeledes ud fra en betragtning om, at mange borgere får ydelser fra begge områder og erfaringsmæssigt er der også borgere, som omvisiteres mellem de to afdelinger.

SEKTORBESKRIVELSER

Samtidig blev der på landsplan gradvist stillet øgede krav om gennemsigtighed i ydelser og udmåling heraf. Dette betød, at Handicap & Psykiatri's myndighedsafdeling indførte Voksen Udrednings Metoden, VUM, som er et screeningsværktøj, der bruges til at afdække borgerens funktionsniveau på 10 forskellige parametre. Screeningen tydeliggør dermed også hvor meget borgeren har behov for hjælp og til hvad krav og faciliteter, som det tidligere journalsystem ikke kunne håndtere.

I kølvandet på beslutningen om anvendelse af Avaleo, påbegyndtes arbejdet både fagligt og IT teknisk med, at få sat systemet op og der er i denne proces blevet brugt mange timer på at løse de udfordringer, som et sådant arbejde indebærer.

Avaleo er ikke en ren standardiseret IT-system. Systemopbygningen har skullet tilpasses Handicap & Psykiatri's specifikke krav og behov på området med sigte på, at få et stærkt værktøj til håndtering af personsagerne på området, der kan bidrage til både faglig og økonomisk effektivitet i borgerbehandlingen.

Vejen har været lang og efterhånden høstes frugterne af indsatsen.

Ophør af driftsoverenskomsten med Borgerskolen

Borgerskolen er en selvejende institution under KFUM's sociale arbejde, som tilbyder midlertidigt ophold til borgere med særlig sociale problemer, der ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for støtte, omsorg og hjælp.

Tidligere havde Borgerskolen en driftsoverenskomst med Ringkøbing Amt. Med kommunalreformens indtog 1. januar 2007 og dermed amternes nedlæggelse, indgik Lemvig Kommune en driftsoverenskomst med Borgerskolen.

Borgerskolen med dets 14 pladser og andre lignende botilbud modtager typisk borgere fra et stort optageområde. I tidens løb har der været et skiftende antal Lemvig borgere på Borgerskolen, men generelt ganske få.

Driftsoverenskomsten blev med gældende varsel opsagt og med virkning fra den 1. juli 2016.

SEKTORBESKRIVELSER

Ældre og omsorg

Nedenstående tabeller fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Ældre og omsorg	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	168.317	172.723	167.842
Ændring ift. tidligere år	-3.296	4.406	-4.882
Antal indbyggere +65 år	4.692	4.780	4.864
Bevægelse	102	88	84
Udgift kr. pr. 1.000 +65 år	35.873	36.135	34.507
Ændring ift. tidligere år	-1.515	261	-1.628

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Faldet i udgiftsniveauet fra 2015 til 2016 skyldes forskydninger i forbindelse med projekter med tilskud fra Puljestyrelsen, samt mindreudgifter til elevområdet.

Nøgletal på ældreområdet:

Ældreområdet - plejeboliger	2014	2015	2016	2017
Plejeboliger	208	198	198	198
Ændring ift. tidligere år	19	10	0	0
Antal indbyggere +65 år	4.692	4.780	4.864	4.955
Bevægelse i befolkning	99	88	84	91
Plejeboliger pr. 1.000 +65 år	44	41	41	40
Ændring ift. tidligere år	-5	-3	-1	-1

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Værdighedspolitik – fra tanke til handling

I Finansloven for 2016 blev der afsat 1 mia. kr. årligt fra 2016 til og med 2019 til en værdig ældrepleje med henblik på at ældre borgere - uanset bosted - skal have en værdig pleje og omsorg, så de kan fortsætte med at leve det liv, som de ønsker. I den forbindelse skulle Kommunalbestyrelsen vedtage en værdighedspolitik i løbet af første halvår 2016.

Elementerne i Værdighedspolitikken i Lemvig Kommune blev formuleret på en workshop, hvor forskellige interessenter blev inviteret til at deltage med henblik på at komme med input til vigtige elementer i kommunens værdighedspolitik.

I Lemvig Kommune ses Værdighedspolitikken som et af flere elementer, der samlet beskriver indsatser og intentioner bag disse. Det betyder, at Kommunalbestyrelsen medtænker værdighedspolitikken i alle forhold, der vedrører kommunale indsatser for ældre i Lemvig Kommune. Eksempelvis skal Værdighedspolitikken ses i sammenhæng med Sundhedspolitikken, kvalitetsstandarder, dialogtaler, besluttede projekter og andre forhold vedrørende ældre.

Ældre- og Værdighedsmilliard

I de seneste års aftaler om Finansloven er der blev afsat pulje til løft af indsatsen på det kommunale ældreområde. I 2016 er der arbejdet med forskellige delprojekter, hvor der her nævnes tre.

Projektet Godt hverdagsliv

Med Ældremilliarden blev der i 2015 sat en del nye ting i værk. Med Værdighedsmilliarden er der fokus på implementering og forankring af det igangsatte samt nye tiltag, som giver mulighed for godt hverdagsliv for ældre. Kompetenceudvikling af medarbejderne i Ældreplejen samt formidling af viden om demens til frivillige og pårørende er ligeledes et fokusområde.

En af grundstenene i projektet er, at der er afsat én time pr. uge pr. beboer i plejeboliger frem til udgangen af 2019. Tiden benyttes til nærvær og aktivitet, hvor der tages udgangspunkt i borgerens ønsker, og det der kan give værdi for den enkelte.

Rickshawcykler er tilgængelige på alle plejecentre og dagcentre i Lemvig Kommune. Frivillige cykelpiloter sørger for at træde i pedalerne, og frivillige cykelkaptajner står for oplæringen af nye piloter. Der er siden september 2015 oplært ca. 90 frivillige cykelpiloter. Lemvig Kommune er en del af bevægelsen "Cykling uden Alder" og har herigennem adgang til et internetbaseret bookingsystem samt forsikring af de frivillige cykelpiloter. Det er tovholderens og medarbejdernes ansvar, at borgere der har lyst til en cykeltur får muligheden.

På Dagcentre er en proces i gang, hvor ledere, dagcentermedarbejdere, dagcenterbrugere, frivillige m.fl. er inddraget. Målet er at dagcentertilbuddene i Lemvig Kommune, tilrettes, gøres synlige samt attraktive for nuværende og kommende dagcenterbrugere.

Yderligere er der et pilotprojekt i samarbejde med Tante Andantes hus. "Sang, musik og bevægelse med skrøbelige ældre" samt "Generationsmøder – Tante Andante med dagplejen på plejehjem". Pilotprojektet evalueres, og det afklares, om der skal arbejdes videre med konceptet og i hvilken form.

Snoezelrummet i Klinkby

En ældrebolig beliggende i samme bygning som dagcenter Lynghaven blev i april 2016 inddraget til Snoezelrum. Lejligheden er opdelt i to.

Snoezelen er en metode, der kan give borgere med demens gode oplevelser og medarbejderne nogle redskaber, som medvirker til en bedre hverdag for alle. Personalet i Klinkby har modtaget grundlæggende undervisning i brugen af Snoezelrummet. Snoezelrummet er tilgængeligt for alle beboere på plejecentre og brugere i dagcentre - efter en forudgående introduktion til brugen af rummet.

Rum nr. 1 er indrettet med himmeltæppe, fiberoptik, speciel gyngestol, boblesøjler, forskellige lyskilder og meget mere. Rummet giver mulighed for at lindre psykisk og fysisk smerte, stabilisere uro, samt stimulere sanserne, for herigennem at få en bedre hverdag samt mulighed for forbedret og beriget livskvalitet.

Rum nr. 2 er indrettet med bl.a. dvd-afspiller, projektor samt forskellige typer af stole som på forskellig vis kan stimulere sanserne. Rummet giver mulighed for at se familie billeder, film, koncerter, "Liv i minderne" (små reminiscensfilm) m.v.

Klinkby har desuden to mobile Snoezelen vogne til rådighed. De er placeret i boenhederne og kan tages med ind i de enkeltes lejligheder, så sansestimuleringen kan foregå i borgerens eget nærmiljø.

Bedre tandsundhed for beboere i plejeboliger

Stadig flere ældre har bevaret deres egne tænder, og det kalder på en helt anderledes tandplejeindsats fra plejepersonalet.

Formålet er at udarbejde og iværksætte et forebyggende mundplejeprogram til beboere i kommunens plejeboliger og dermed forhindre, at ældre mister deres tænder som følge af dårlig mundhygiejne samt forebygge generelle infektioner i kroppen forårsaget af dårlig mundhygiejne.

SEKTORBESKRIVELSER

Plejepersonale tilknyttet plejeboligerne i Lemvig er undervist i tandpleje med specielt fokus på beboere med egne tænder. Der er efterfølgende udviklet et tæt samarbejde mellem plejepersonalet og medarbejdere fra tandplejen om hver enkelt beboer.

Den daglige mundhygiejne har fået et løft til gavn for den ældres tandsundhed, ældre borgeres sundhed og værdighed og generelle helbred. Personale fra tandplejen kommer i plejeboligerne hver 3. uge og sikrer i samarbejde med plejepersonalet, at der fortsat er fokus på god mundhygiejne.

Efterfølgende er indsatsen bredt ud til også, at gælde for borgere i eget hjem, hvor plejepersonalet vejledes til gavn for borgerne – og deres tænder.

Udbud af hjemmeplejebiler

Efter fire år med dieslbiler skiftede Lemvig Kommune sine tjenestebiler til mere miljøvenlige hybridbiler. 30 Toyota Yaris benzin/el rullede ud på vejene i kommunen den 1. september 2016.

De vigtigste krav i udbuddet var økonomi og ergonomi, altså hvor god en arbejdsplads bilen er. Der blev især lagt vægt på hvor godt chaufførerne sidder, hvor let det er at komme ind og ud af bilen og manøvrere den.

Det er kommunens hjemmeplejere, der er de flittigste brugere af tjenestebilerne. I gennemsnit kører de ca. 30.000 kilometer om året. For at sikre sig, at bilerne passer brugerne godt, skulle en brugergruppe på fem repræsentanter fra hjemmeplejen prøvekøre og foretage vurdering af ergonomien i de fire biler, der deltog i udbuddet og vælge den foretrukne bil inden for den givne økonomiske ramme.

Toyota Yaris Hybrid blev den bilmodel, brugergruppen gav den bedste vurdering efter en prøvekørsel over et par dage. Toyota Yaris Hybrid har automatgear, og det var en medvirkende årsag til, at valget faldt på den. Det er især en fordel for de brugere, der har mange små ture og mange stop/start.

Sammenlægning af organisatoriske enheder

Der er efter administrativ indstilling og politisk godkendelse sket en fusion eller sammenlægning af ældreområderne Lemvig og Øst.

Det er velkendt, at sammenlægninger af kulturer for at skabe en ny fælles kultur er et stort arbejde, idet der skal tænkes og handles anderledes. Det medarbejderne kender som trykke rammer og handlemønstre, ændres med en efterfølgende usikkerhed for den enkelte. Dertil kommer, at borgere også ofte har en mening om dels beslutninger og dels håndtering af de samme beslutninger, før der er skabt en ny hverdag, og alle har fundet sig til rette med det nye.

Baggrunden for at samle Øst- og Lemvig-områderne var, at der efterhånden var en så lille stab både i hjemme- og hjemmesygeplejen i Østområdet, at der var for lidt fleksibilitet i opgavevaretagelsen til gavn for borgerne.

Der er nu skabt en ny kultur, og alle er ved at vænne sig til nye tider og nye måder at løse opgaverne på.

SEKTORBESKRIVELSER

Sundhed

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor politikområdet fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Sundhed	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	97.439	100.819	99.413
Ændring ift. tidligere år	-2.411	3.380	-1.405
Antal indbyggere	20.933	20.657	20.399
Bevægelse	-290	-276	-258
Udgift kr. pr. 1.000 indbygger.	4.655	4.881	4.873
Ændring ift. tidligere år	-50	226	-7

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Faldet i udgifterne fra 2015 til 2016 skyldes manglende efterregulering af aktivitetsbestemt medfinansiering og mindreudgifter til omsorgstandplejen.

Sundhed	Aktivitetsbestemt medfinans.	Kommunal genoptræning	Sundhedsfremme og forebyggelse	Vederlagsfri fysioterapi.	Hospice	Tandplejen
R 2014	73.718	6.031	2.038	5.475	767	9.409
R 2015	73.680	10.004	2.297	5.525	725	8.588
R 2016	71.971	11.381	2.198	5.302	181	8.379
Diff. 14-15 i %	0 %	66 %	13 %	1 %	-6 %	-9 %
Diff. 15-16 i %	-2 %	14 %	-4 %	-4 %	-75 %	-2 %

Den største kronemæssige afvigelse på politikområdet ligger på aktivitetsbestemt medfinansiering på grund af manglende efterregulering - efterreguleringen vil påvirke regnskab 2017. Merforbruget på kommunal genoptræning efter sundhedsloven er svært at styre, fordi det er den udskrivende læge, der ordinerer genoptræningen, og Lemvig Kommune har dermed ikke indflydelse på antallet af ordinationer. Men der er vedvarende fokus på området, for at påvirke udgifterne mest mulig.

Faldet på Hospice skyldes mindre aktivitet. Tandplejens mindreforbrug skyldes mindreforbrug på omsorgstandplejen og vakant stilling.

Samlingen af Døgnrehabilitering og genoptræningen i Alparken

Der er efter administrativ indstilling og politisk godkendelse sket en fusion eller sammenlægning af Døgnrehabiliteringen og genoptræning.

Baggrunden for at sammenlægge Dag- og Døgnrehabiliteringen var at skabe et mere solidt fagligt forum for de ansatte, der arbejder med rehabilitering og genoptræning. Indtil sammenlægningen havde dagrehabiliteringen, der arbejder med genoptræning efter Sundhedslovens § 140, til huse i Sundhedsafdelingen. Der var tale om genoptræning - dels i borgerens hjem og dels på den kommunale klinik på Regionshospitalet i Lemvig.

Alparken i Ramme var omdannet til 12 gæstestuer, hvor der blandt andet skulle foregå genoptræning på døgnophold både i forhold til Sundheds- og Serviceloven.

SEKTORBESKRIVELSER

Efter sammenlægningen er der skabt et bredere fagligt fundament, og træning foregår nu i borgerens eget hjem, på klinikken samt i Alparken. Borgerne oplever en større sammenhæng i den samlede indsats.

Nedenstående tabel fortæller om udviklingen indenfor tandplejen fra 2014 til 2016. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Tandplejen	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift (1.000 kr.)	9.409	8.588	8.379
Ændring ift. tidligere år	-160	-821	-209
Antal indbyggere 0-17 år	4.341	4.161	3.996
Bevægelse	-150	-180	-165
Udgift kr. pr. 1.000 0-17 år	2.167	2.064	2.097
Ændring ift. tidligere år	37	-104	33

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Størsteparten af ændringen mellem årene skyldes mindreforbrug på omsorgstandplejen og vakant stilling. Selvom forbruget er faldet, ses der en stigning i udgiften pr. 0-17 årig på grund af den demografiske udvikling i befolkningsgruppen.

Status på omsorgstandplejen

Velfungerende tænder er vigtige for den enkeltes samlede sundhed og trivsel.

Formålet med omsorgstandplejen er at lindre ubehag og smerter og på den måde sikre en god tyggefunktion.

Omsorgstandpleje er et kommunalt tandplejetilbud til borgere, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktion er forhindrede i at benytte de almindelige tandplejetilbud. Omsorgstandpleje består af undersøgelse, forebyggelse og nødvendig mulig behandling.

Tilbuddet kræver visitation og gives til borgere, der i forvejen har behov for hjælp til almindelige daglige funktioner og pleje.

Der er en egenbetaling på 510 kr. årligt (2017 priser).

Primo 2017 er der tale om 62 beboere i plejeboliger og en borger i eget hjem, hvor Omsorgstandplejen er tilknyttet.

SEKTORBESKRIVELSER

Sektorbeskrivelser for Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget:

Nedenstående tabeller viser udviklingen indenfor området fra 2014 til 2016, både total og indenfor hvert politikområde. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)	Budget 2016 (4)	Afvigelse (3-4)
Forsørgelse	208.915	211.049	231.211	240.262	-9.051
Beskæftigelsesordninger	13.718	16.048	11.593	15.684	-4.091
I alt	222.633	227.097	242.805	255.946	-13.142

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Samlet set er der et mindreforbrug på 13,2 mio. kr. hvoraf afvigelsen på udgifterne til overførselsområdet udgør 13,7 mio. kr. Der er et merforbrug på servicerammen på 0,5 mio. kr., som kan henføres til forsikrede ledige ansat i kommunen under den særlige uddannelsesordning.

Refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet trådte i kraft 1. januar 2016. Ved budgetlægningen for 2016 blev der taget udgangspunkt i Beskæftigelsesministeriets beregninger for konsekvenserne af refusionsomlægningen. Beregningerne var 7,4 mio. kr. højere end Lemvig Kommunes egne beregninger. Beskæftigelsesministeriets beregninger byggede på aktivitetstal fra regnskab 2013 og 2014. Lemvig Kommunes egne beregninger byggede derimod på regnskab 2015 og forventningerne til 2016.

I budget 2017 og frem er udgangspunktet Lemvig Kommunes egne beregninger.

Når de 7,4 mio. kr. modregnes, er der en afvigelse på 6,3 mio. kr.(13,7-7,4) som hovedsagelig skyldes følgende:

Tabel 4: Afvigelser på overførselsområdet under Arbejdsmarked og Integration

Område	Bemærkning	Mio. kr.
Integrationsområdet	Forudsætning om en kvote på 89 flygtning, senere reduceret til 34. Alle flygtninge på kontanthjælp overgik 1. juli til integrationsydelse, som er 40 % lavere. Mindre udgifter til integrationsydelse, formodes at blive reguleret i det statslige tilskud for 2017	-4,7
Revalidering	Refusionen er højere end forudsat ved budgetlægningen.	-2,2
Ressourceforløb	Antallet af modtager 1. januar 2016 er langt lavere end forudsat ved budgetlægningen	-6,5
Sygedagpenge	Flere sygesager end forventet og ligeledes flere langtidssygemeldte	4,0
A-dagpenge	Modtagere af A-dagpenge er højere end forudsat ved budgetlægningen	3,0
Kontakthjælp	Merforbruget skyldes primært en lavere refusion end forudsat ved budgetlægningen	1,8
Øvrige		-1,7
	I alt	6,3

(- = mindredgifter eller merindtægter; + = merudgifter eller mindreindtægter)

Strategi- og handleplan for A-dagpengeområdet.

Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget vedtog i november 2016 en ny strategi- og handleplan for indsatser og mål på A-dagpengeområdet for perioden 2016-2017.

Planen indeholder evaluering af de foregående mål for perioden 2015/2016 og beskrivelser af nye mål og indsatser for kommende periode.

SEKTORBESKRIVELSER

Resultatet for 2015/2016 viste bl.a.:

- Målet, at den gennemsnitlige ledighed ikke må overstige 2,5 %, er opnået, da ledigheden i august 2016 var 2,2 %.
- Målet, at den gennemsnitlige varighed af forløb i uger formindskes til 12 i løbet af 2016 er ikke nået, da den gennemsnitlige varighed var ca. 13 uger. Årsagen var blandt andet forlænget ledighed, som følge af stop i industrifiskeriet i store dele af 2016.
- Målet, at antallet af borgere, der mister deres dagpenget, som følge af den forkortede dagpengeperiode skal reduceres er opnået, da antallet er faldet fra 29 borgere i 2015 til 8 borgere i 2016.
- Målet, at der skal oprettes et stigende antal voksenlærlingeaftaler er opnået, da antallet er steget fra 8 i 2015 til 14 i 2016.

Der vil i Jobcenteret altid være fokus på, at ledigheden bliver så lav som muligt, men med den p.t. meget lave ledighed på området for forsikrede ledige, vurderes det, at det vil være svært at bringe ledigheden væsentligt ned. I stedet vil fokus være på, at den gennemsnitlige varighed på dagpenge reduceres, samt at de ledige opkvalificeres til job indenfor de brancher, der efterspørger arbejdskraft.

I den nye strategi- og handleplan for 2016-2017 sættes der derfor særlig fokus på bl.a. følgende:

- Den gennemsnitlige ledighed må ikke overstige 2,3 %
- At den gennemsnitlige varighed reduceres
- At de ledige opkvalificeres til at have de kompetencer, der efterspørges fra de lokale virksomheder.
- En tidlig og intensiv indsats, herunder stor fokus på de lediges CV, aktiv jobsøgning, kompetenceafklaring og virksomhedsrettede tilbud.
- At forsøget med karrieklub og uddannelsesdage for ledige fortsætter i 2017

Herudover vil jobcenteret i 2017 foretage en analyse af sammensætningen af ledige borgere i Lemvig Kommune. En analyse der bl.a. vil beskrive sammensætningen af ledige ift. køn, alder og tidligere erhverv. Analysen vil danne grundlag for det videre arbejde for at sikre en endnu mere tilpasset og målrettet indsats fremadrettet.

Karriereklubben

Jobcenteret igangsatte i efteråret 2016 en ny indsats for ledige A-dagpengemodtagere med mellem 12 og 16 måneders ledighed, samt jobparate kontanthjælpsmodtagere. – En indsats kaldet karriereklubben.

Indsatsen var et led i de deltagende borgeres kontaktførelse og som et supplement til de øvrige aktiveringstilbud.

Formålet med karriereklubben var at kvalificere og hjælpe målgruppen til varig, ordinær beskæftigelse, eller bringe deltagerne nærmere det ordinære jobmarked.

Forløbet bestod af 2 timers undervisning pr. uge i maksimalt 13 uger. Der var fokus på en individuel og aktiv jobsøgning, men også på arbejdet med at fremme den enkeltes selvaktivitet og selverkendelse i jobmuligheder og jobsøgning. Der blev bl.a. arbejdet med:

- gennemgang af jobsøgningskanaler
- udformning af ansøgning og CV
- personlig fremtræden, hygiejne m.m.
- brancheskift
- job via netværk
- kendskab til det lokale arbejdsmarked
- fra ufaglært til faglært.

SEKTORBESKRIVELSER

Målet var, at minimum 20 % af deltagerne i karrieklubben kom i ordinær beskæftigelse i løbet af perioden eller umiddelbart efter.

Der har været 34 deltagere, og 12 af disse er under forløbet eller efterfølgende kommet i ordinært beskæftigelse, svarende til 35 %. Herudover er der 2 personer, der er i gang med uddannelse og 4 personer er blevet ansat i praktik eller med løntilskud.

Jobcenteret vil som følge af de gode resultater fra forsøgsperioden fortsætte med karrieklubben i 2017. Dog vil der ske ændringer i bl.a. målgruppen, som udvides til også at kunne rumme ledige A-dagpengemodtagere med en ledighed allerede efter 6 måneder samt relevante borgere, der er i et sygedagpenge- eller ledighedsydelsesforløb.

Der vil ligeledes, som følge af de evalueringer der er foretaget, ske tilpasning i indholdet og forløbet vil blive reduceret til ca. 6 uger mod de 13 uger i forsøgsperioden.

Projekt "Virksomhed i virksomheden"

Pr. 1. oktober 2014 indgik jobcenteret en aftale med FMC (tidligere Cheminova) om et nyt projekt for især aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Aftale gælder i første omgang 1 år. Senere er aftalen blevet forlænget og i 2016 er aftalen permanent.

Projektet er en træningsbane for især borgere med ofte forskellige komplekse vanskeligheder, besværligheder med at begå sig socialt i nye omgivelser samt manglende mødestabilitet.

En træningsbane hvor der indøves kompetencer for bedre at kunne begå sig på en arbejdsplads med hensyn til øvrige kollegaer, omgangstone, ansvarlighed overfor opgaveløsning m.m. Den enkelte borgers forløb kan variere fra 4 uger op til 6 måneder.

Jobcenteret har frikøbt en medarbejder hos FMC til at være gennemgående kontaktperson og mentor for de borgere, der er omfattet af "virksomhed i virksomhed".

Jobcenteret har løbende evalueret på projektet, og målgruppen taget i betragtning er der opnået meget gode resultater. Resultater som i høj grad også skyldes det store engagement, som FMC lægger i projektet.

For den sidste evalueringperiode fra juni 2015 – oktober 2016, har 42 borgere afsluttet projektet. 6 heraf er kommet i ordinær ansættelse, 1 i et ansættelsesforløb med løntilskud, 4 i et forløb med virksomhedspraktik, 4 startet på en uddannelse og 2 ansat i fleksjob.

Herudover opleves generelt for næsten alle deltagende borgere, at der er sket et personligt løft. Det opleves, at borgerne ved deltagelse i projektførelsen er blevet mere motiveret i det videre samarbejde med jobcenteret. F.eks. er flere blevet motiveret til at deltage i misbrugsrådgivning eller lignende. Og for en stor del af borgerne har deres deltagelse desuden resulteret i mærkbare gode resultater omkring f.eks. mødestabilitet, personlig hygiejne og egen mestring af hverdagen.

Jobværkstedet flytter i nye lokaler

Lemvig Kommunes jobværksted har hidtil haft adresse på Moeskjærvej i Lemvig. På grund af salg af ejendommen blev lejemålet opsagt i foråret 2016 og med udflytning i 2017.

Forskellige muligheder for at finde lokaler til jobværkstedet fremadrettet blev undersøgt, og det resulterede i, at Lemvig Kommune i efteråret 2016 købte Bonnet Friskole.

Bonnet Friskole var stoppet som skole fra juni 2016, og bygningerne stod derfor ubenyttede hen.

Der er igangsat en proces, hvor skolen nu indrettes til at være Lemvig Kommunes nye aktiveringsenhed.

I forbindelse med renovering af de nye lokaler er indholdet i den interne aktivering blevet vurderet. Fremadrettet bliver der fortsat værksteds- og køkkenfaciliteter men ved indretningen af bygningerne er der

SEKTORBESKRIVELSER

fokus på, at indrette samtalerum, undervisningslokaler m.m., hvormed der i indsatsen kan tages endnu mere højde for, at borgernes forløb tilrettelægges og gennemføres individuelt og fleksibelt.

Handleplan for indsatsen på sygedagpengeområdet 2016-2017

Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget godkendte i oktober 2016 en handleplan for sygedagpengeindsatsen i Lemvig Kommune 2016-17. Handleplanen kommer i forlængelse af flere reformer på beskæftigelsesområdet som blandt andet har medført, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har sat fokus på antallet af personer på sygedagpenge og på at antallet af langvarige sygedagpengeforløb nedbringes i kommunerne (forløb over 5 måneder).

Lemvig Kommune har en periode oplevet en negativ udvikling i antallet og varigheden af sygedagpengesager, og handleplanen indeholder derfor en række tiltag, som samlet skal styrke indsatsen på området. Handleplanen indeholder bl.a. følgende indsatser:

- Tilgang af ressourcer til sygedagpengeområdet.
- Tidligere indsats (hurtig opfølgning).
- Ændret visitorfunktion.
- Faglig sparring og fokus på forlængelser/jobafklaringsforløb.
- Indhold i samtale med borgeren.
- Generel styrkelse af den virksomhedsrettede indsats.
- Udarbejdelse af dagpengeprofil.
- Styrket tværfagligt samarbejde.
- Styrket samarbejde med eksterne aktører.

Jobcentret har foretaget omprioriteringer af de samlede personaleressourcer indenfor Jobcenter og Borgerservice og tilført ekstra ressourcer til sygedagpengeopfølgningen. Forøgelsen af ressourcer, en tættere opfølgning samt en styrket tidlig indsats med videre, forventes at give synlige resultater på sygedagpengeområdet.

Implementering og effekt af handleplanen følges tæt af Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget.

Integrationsområdet

Det er Udlændingestyrelsen der afgør, hvor mange flygtninge kommunerne skal modtage i løbet af året, og det er ligeledes Udlændingestyrelsen, der løbende visiterer flygtninge til kommunerne.

På grund af det stigende antal asylansøgere i Danmark, er der generelt kommet øget pres på integrationsområdet – herunder også i Lemvig Kommune.

Udviklingen i antal flygtninge i Lemvig Kommune (under integrationsperioden):

2012	2013	2014	2015	2016
50	74	118	218	278

I 2016 fik Lemvig kommune oprindelig tildelt en kvote på 54 flygtninge. Kvoten blev senere forhøjet til 89 men på grund af dalende tilstrømning af asylansøgere til Danmark, blev kvoten i oktober 2016 reduceret til 34. Udover kvoteflygtninge skal den enkelte kommune forvente yderligere integrationsborgere som følge af familiesammenføring.

I marts 2016 indgik regeringen og arbejdsmarkedets parter "Trepartsaftalen om arbejdsmarkedsintegration". Intention med aftalen er, at flere flygtninge og familiesammenførte udlændinge kommer i beskæftigelse og bliver selvforsørgelse. Regeringen og KL indgik desuden aftalen "Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge". En aftale der skal give kommunerne bedre og mere fleksible rammer for at løfte integrationsopgaven og understøtte indsatsen med at få flere nyankomne udlændinge i arbejde.

Aftalerne har begge fokus på en tidligere og mere målrettet virksomhedsrettet indsats.

SEKTORBESKRIVELSER

I forhold til den virksomhedsrettede indsats har Jobcenteret derfor stor fokus på at få et tæt samarbejde med de lokale virksomheder, således at udlændingene hurtigst muligt kan starte i et virksomhedsrettet forløb. For at give bedre mulighed for dette, har Kommunalbestyrelsen i 2016 godkendt en personalemæssig opnormering til virksomhedsindsatsen.

Hidtil har man primært boligplaceret flygtningefamilier i Lemvig by, for at samle indsatsen for især børnene omkring én skole og én daginstitution. På grund af det stigende antal flygtninge, har man i integrationspolitikken ønsket, at boligplaceringen fremadrettet sker i 2-3 bynære områder i nærheden af dagsinstitutioner og skoler.

Ultimo 2015 vedtog Arbejdsmarkeds- og integrationsudvalget, at begynde boligplacering af flygtningefamilier i Nr. Nissum. Byen har erfaring med integration af flygtninge fra tidligere, ligesom Lemvig Kommune også anvender kollegieværelser i byen som midlertidige boliger til enlige flygtninge. De familier og familiesammenførte, der er kommet til Lemvig kommune i 2016, er således blevet visiteret til bolig i Nr. Nissum.

Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget følger løbende udviklingen på området og vurderer behovet for at starte bosætning i nye områder.

Forsørgelse

Overordnet set, er der på området vedr. forsørgelsesydelse indført nyt refusionssystem fra 1. januar 2016. Tidligere var statsrefusionen primært opbygget således, at refusionsprocenten var afhængig af typen af indsats. Virksomhedsrettet indsat udløste højere refusion end vejledning og opkvalificering. Desuden var der enkelte områder der var omfattet af 0-refusion (sygedagpenge over 52 uger og ledighedsydelse over 18 måneder). Disse refusionsregler var præget af mange refusionsstørrelser, der varierede fra ydelse til ydelse. De nye refusionsregler indførte ens refusionsregler på tværs af forsørgerydelser. Refusioner der tidligere blev baseret på typer af indsats blev afskaffet. I stedet blev indført et refusionssystem, der baserer sig på ydelsens varighed. Således starter refusion højt og falder over tid.

Refusionsregler pr. 1.1.2016:

Varighed /refusionsprocenter
Første 4 uger: 80 %
5. – 26. uge: 40 %
27. – 52. uge: 30 %
Over 52 uger: 20 %

Kontanthjælp og uddannelseshjælp

Antallet af personer på kontanthjælp har set således ud gennem de seneste 3 år:

	Antal dec. 2014	Antal dec. 2015	Antal dec. 2016
Kontanthjælp	257	269	265
Uddannelseshjælp	94	115	115

SEKTORBESKRIVELSER

Udviklingen (kontanthjælp og uddannelseshjælp) i 2016 i antal personer på de 4 refusionstyper:

	Kontanthjælp		Uddannelseshjælp	
	Januar 2016	December 2016	Januar 2016	December 2016
20 %	175	122	56	79
30 %	60	9	32	16
40 %	17	9	24	17
80 %	2	3	7	1
Gennemsnitlig refusionsprocent	23,3 %	22,1%	27,0%	23,9%

Sygedagpenge

Det gennemsnitlige antal løbende sygedagpengesager:

	2014	2015	2016
I alt	272,9	265,5	286,5
Over 52 uger	39,5	44,0	65,9

Udviklingen i 2016 (sygedagpenge) i antal personer på de 4 refusionstyper:

	Januar 2016	December 2016
20 %	105	125
30 %	100	84
40 %	241	176
80 %	143	95
Gennemsnitlig refusionsprocent	32,5%	31,4%

Førtidspensioner

Et ret udgiftstungt område er førtidspensioner. Den kommunale udgift har været stigende over årene, idet alle nye tilkendelser af pensioner før 1.1.2016, blev finansieret med 65 % af kommunen og 35 % af staten. En meget stor andel af afgangene er på pensionstyper, hvor staten betaler 100 % eller typer med en delt finansiering på 50 % til kommunen og 50 % til staten.

Pr. 1.1.2016 indførtes den nye refusionstype med trappestigerefusion. Det berører også førtidspensionsområdet, idet førtidspensioner tilkendt efter 1. juli 2014 sker efter reglerne i den nye refusionsreform. Pensioner tilkendt før denne dato, forbliver på den refusionsssats, de oprindeligt var på.

Af nedenstående skemaer ses udviklingen i antallet af personer på førtidspension med kommunal medfinansiering:

Pensionstyper med 50 % refusion (tilkendt mellem 1.1.1992 og 1.1.1999):

	Antal dec. 2014	Antal dec. 2015	Antal dec. 2016
Højeste og mellemste førtidspension	103	94	85
Forhøjet alm. førtidspension	18	15	10
I alt	121	109	95

SEKTORBESKRIVELSER

Pensionstyper med 35 % refusion (tilkendt før 1.1.2003):

	Antal dec. 2014	Antal dec. 2015	Antal dec. 2016
Højeste og mellemste førtidspension	183	164	150
Forhøjet alm. førtidspension	18	17	14
I alt	201	181	164

Pensionstyper med 35 % refusion (tilkendt efter 1.1.2003):

	Antal dec. 2014	Antal dec. 2015	Antal dec. 2016
Højeste og mellemste førtidspension	512	536	463

Pensionstyper efter ny refusionsregler (tilkendt efter 1.7.2014):

	Antal jan. 2016	Antal dec. 2016
Alle førtidspensionstyper (unikke)	61	85

Udviklingen i 2016 (Førtidspensioner) i antal personer på de 4 refusionstyper:

	Januar 2016	December 2016
20 %	51	80
30 %	10	5
40 %	4	3
80 %	0	0
Gennemsnitlig refusionsprocent	22,6%	21,0%

Ressource- og Jobafklaringsforløb:

Antallet af personer på Ressource- og Jobafklaringsforløb har set således ud gennem de seneste 3 år:

	Antal dec. 2014	Antal dec. 2015	Antal dec. 2016
Ressourceforløb	23	30	47
Jobafklaringsforløb	12	42	69

Udviklingen i 2016 (ressource- og jobafklaringsforløb) i antal personer på de 4 refusionstyper:

	Ressourceforløb		Jobafklaringsforløb	
	Januar 2016	December 2016	Januar 2016	December 2016
20 %	26	42	34	58
30 %	3	2	12	9
40 %	3	1	1	2
80 %	0	1	0	0
Gennemsnitlig refusionsprocent	23,4%	21,8%	22,3%	21,4%

SEKTORBESKRIVELSER

Antal ledige:

Antallet er opgjort ved årets afslutning:

	2014	2015	2016
Antal ledige	423	351	367

Udviklingen A-dagpenge i 2016. Antal personer på de 4 refusionstyper:

	Januar 2016	December 2016
20 %	63	82
30 %	105	63
40 %	173	169
80 %	75	77
Gennemsnitlig refusionsprocent	35,4%	33,3%

SEKTORBESKRIVELSER

Sektorbeskrivelser for Økonomi- og Erhvervsudvalget:

Nedenstående tabeller viser udviklingen indenfor området fra 2014 til 2016, både total og indenfor hvert politikområde. Samtlige tal er i pris- og lønniveau 2016.

Økonomi- og Erhvervsudvalget	Regnskab 2014 (1)	Regnskab 2015 (2)	Regnskab 2016 (3)	Budget 2016 (4)	Afvigelse (3-4)
Kommunalbestyrelse og administration	106.846	106.156	115.306	116.677	-1.371
Erhverv og turisme	11.163	10.914	13.793	11.376	2.417
Borgerservice	13.197	12.315	12.095	12.652	-557
I alt	131.207	129.385	141.194	140.705	489

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

Økonomi- og Erhvervsudvalget	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Nettoudgift 1.000 kr.	131.207	129.385	141.194
Ændring	6.116	-1.821	11.808

- = indtægter/mindreudgifter, + = udgift/merudgifter

Politikområdet Kommunalbestyrelse og administration har et mindre forbrug på samlet 1,4 mio. kr. Ældreboliger, som ikke er en del af serviceudgifterne har en mindreindtægt på 3,9 mio. kr. som hovedsagelig skyldes forskydninger mellem årene.

Ændret konteringspraksis vedrørende personalet i Natur og Miljø har medført, at der er flyttet ca. 6 mio. kr. fra budgettet under Teknik- og Miljøudvalget til Økonomi- og Erhvervsudvalget. Det medfører et højere forbrug, da budgettet ikke indgår i det oprindelige budget.

Der er et mindreforbrug på servicerammen på 11,3 mio. kr. (1,4+3,9+6), heraf kan 4,9 mio. kr. kan henføres til puljen på servicerammen og barselsudligning til de øvrige fagudvalg. Det giver et reelt mindreforbrug på 6,4 mio. kr. på administrationen, som kan henføres til centrale puljer og et mindreforbrug på aftaleenhederne.

Erhverv- og turisme har et merforbrug på 2,4 mio. kr., der kan henføres til forbrug af overførte midler til specifikke projekter blandt andet Business Region MidtVest, eventmanager og uddannelsesdebatten.

Kommunalbestyrelse og administration

Bedre mobildækning - herunder Danmarks bedste offentlige udbud

I løbet af 2016 er Lemvig kommunes værdigrundlag fra 2006 blevet omskrevet og gjort tidssvarende med højere grad af fokus på borgerinddragelse.

De tre værdier udvikling, professionalisme og samspil, er bærende i den måde vi i Lemvig Kommune forfølger vores mål og vision. De tre værdier kommer konkret til udtryk gennem kvalitet, udsyn, fælles engagement, troværdighed og begejstring.

Værdierne og de konkrete udtryk for disse, vil skinne igennem i vores tilgang til løsning af opgaver i såvel det interne som det eksterne samarbejde.

Et vigtigt element i ledernes mulighed for at udleve Lemvigs Kommunes værdigrundlag er kommunens ledelsesgrundlag. Ledelsesgrundlaget er ligeledes blevet revideret i løbet af 2016.

Formålet med ledelsesgrundlaget er at styrke ledelsesfællesskabet, den ledelsesmæssige værdikæde og sammenhængskraften i hele Lemvig Kommune, hvilket kræver at vi er skarpe på balancerne, snitfladerne, opgavefordelingen og forventningerne til de forskellige ledelsesniveauer.

Ledelsesgrundlaget giver et fælles grundlag for, hvordan god ledelse defineres og udøves i Lemvig Kommune. I ledelsesgrundlaget er der fokus på lederkapabilitet, lederadfærd og ledernes resultater.

SEKTORBESKRIVELSER

Sammen og hver for sig, ruster værdigrundlaget og ledelsesgrundlaget os til i samarbejdet internt og i samspil med borgere og virksomheder, at nå kommunens mål og leve op til borgernes forventninger til Lemvig Kommune

Frivilligcenter Lemvig

Over hele landet spiller de 65 lokale frivilligcentre en vigtig rolle i udviklingen af den frivillige indsats i Danmark. De formidler frivillige og borgere til foreninger og synliggør den frivillige indsats. De støtter foreningerne og de frivillige i deres arbejde og tilbyder kurser, rådgivning og praktisk hjælp. De samler relevante aktører til dialog, netværk, erfaringsudveksling og samarbejde for at skabe nye initiativer, udvikling og et bæredygtigt civilsamfund.

Sammen med tre andre kommuner, har vi i Lemvig fået midler fra Socialstyrelsen til at etablere et lokalt frivilligcenter. Den 2-årige projektperiode startede i august 2016 og løber til juli 2018. Målet er at Frivilligcenter Lemvig efter projektperioden er en selvstændig forening med de lokale foreninger som medlemmer og egen bestyrelse, der bestemmer hvilke frivilligcenteraktiviteter og tilbud, der er vigtige i netop vores kommune.

Formålet med at få et lokalt frivilligcenter er at støtte op omkring den store tradition for frivillighed, der er i Lemvig Kommune. I alle kommunes 28 byer og lokalsamfund er der rig tradition for frivilligt arbejde og utallige foreninger, der skaber aktiviteter inden for f.eks. idræt, sundhed, integration og kultur og særlige tilbud målrettet f.eks. ældre, flygtninge og socialt udsatte. Foreningerne og de frivillige kan noget særligt og er et vigtigt element i forhold til den samlede kommunale udvikling. De skal have gode rammer og gode vilkår – og det kan et lokalt frivilligcenter være med til at give dem.

I projektperioden skal vi i tæt dialog med foreningerne og de frivillige finde frem til hvilke ønsker de har til et lokalt frivilligcenter og hvordan det lokale frivillige arbejde bedst muligt understøttes.

Situationen på opkrævningsområdet

SKAT har den 8. september 2015 suspenderet alt automatisk inddrivelse af gæld til det offentlige via it-systemet EFI, da det fremgik af en rapport, udfærdiget af Skatteministeriet, at EFI gennemførte ulovlig inddrivelse.

Regeringen og KL har konstateret, at problemerne på inddrivelsesområdet er særdeles alvorlige, og at den nedsatte – og i længere tid yderst begrænsede – inddrivelsesaktivitet fra SKAT har betydelige økonomiske og likviditetsmæssige konsekvenser for kommunerne. Suspenderingen af den aktive inddrivelse via EFI betyder, at de krav, kommunerne har til gode hos borgere og virksomheder, som er sendt til inddrivelse hos SKAT, kun i meget begrænset omfang er blevet inddrevet.

Efter EFI blev suspenderet har Lemvig Kommune indført en procedure, hvor borgerne er blevet rykket for kravene to gange, og er der ikke blevet betalt efter endt rykkerprocedure, har opkrævningsafdelingen forsøgt at tage telefonisk kontakt til restanterne for at opnå betaling, inden kravet blev oversendt til SKAT. Dette har været muligt ved, at en medarbejder fra 1. januar 2016 er blevet midlertidig opnormeret til denne opgave. Dette lokale tiltag overfor restanterne har betydet, at der i alt i 2016 er blevet inddrevet ca. 1.200.000 kr. Beløb som SKAT ikke ville have fået opkrævet i samme periode.

Det er ved lov vedtaget ved lov den 26. januar 2017, at inddrivelsen af ejendomsskatter og andre fortrinsberettiget krav pr. 2. februar 2017 overgår til kommunerne.

Lovændringen betyder, at der ikke længere vil være mulighed for at sende disse krav med fortrinsret til inddrivelse hos SKAT, men skal foregå hos og af kommunerne.

Det fremgår desuden af lovforslaget, at der er en forventning om, at kommunerne hurtigere end SKAT kan inddrive gælden og dermed reducere det likviditetstab, som kommunerne hidtil har oplevet. Samtidig kan kommunerne selv sikre, at fortrinsretten på kravene ikke udløber.

SEKTORBESKRIVELSER

I opkrævningsafdelingen planlægges der nu en procedure, der forsøger at sikre, at der ikke fremover vil opleves restancer, hvor fortrinsretten udløber.

Sektor digitaliseringsstrategi for Teknik & Miljø, Ældre & Sundhed samt Familie & Kultur

Digitalisering & IT har igennem 2016 sammen med Teknik & Miljø, Ældre & Sundhed samt Familie & Kultur udarbejdet Digitaliseringsstrategier som på hvert område beskriver ambitionerne for digitalisering.

Digitalisering er af Direktionen udpeget som fokusområde. Et område som kan skabe effektiviseringer i mange aspekter af sagsbehandlingen. Der er samtidigt udarbejdet konkrete handleplaner for hvert område, så det sikres, at der laves konkrete handlinger som skal føre til en mere digitaliseret sagsbehandling. Digitalisering & IT følger løbende op på handleplanerne sammen med områderne løbende.

Nyt netværk – nye switche på alle lokationer

I løbet af 2016 og 1. halvår af 2017 er hele kommunens IT-netværk udskiftet. Det betyder, at der er kommet bedre sikkerhed på hvem og hvad der får adgang til IT-netværket. Samt netværket er blevet ensartet og mere fleksibelt. I løbet af 2017 bliver det trådløse netværk gennemgået.

Opdatering af IT-sikkerhedspolitik

IT sikkerhed spiller en større og større rolle i det kommunale. Det er yderst vigtigt, at borgere og virksomheder kan stole på, at deres personfølsomme oplysninger opbevares og håndteres korrekt. Derfor er Lemvig Kommunes IT-sikkerhedspolitik og regler blevet revideret således de afspejler brugen og sikkerhedsniveauet pt.

I løbet af 2017 vil der blive sat fokus på, hvordan man som medarbejder mest sikkert arbejder med IT i og under sagsbehandlingen. Den kommende persondataforordning vil skærpe kravene til sikkerheden og derfor vil IT-sikkerhedspolitikken igen senere på året blive revideret for igen at afspejle sikkerhedsniveauet.

Midler afsat til indsats for bredbånd i Lemvig Kommune – her under hjælp til 3 borgergrupper til at søge bredbåndspuljen (som desværre ikke fik noget)

I januar 2017 er Digitalisering & IT gået i gang med at kortlægge behovet for bredbånd i Lemvig kommune. Herunder hvilke udbydere der pt. udbyder forbindelser som kan leve op til Lemvig Kommune og regeringens målsætning på 100 Mbit download og 30 Mbit upload i 2020. Undersøgelsen skal munde ud i et notat der beskriver hvad det vil koste, at alle i Lemvig Kommune får bredbånd der lever op til Lemvig kommunes og regeringens krav.

Erhvervs og Turisme

STARTVÆKST Lemvig

Med baggrund i en analyse af behov og ønsker til den fremtidige lokale erhvervsservice har Lemvig Kommune indgået en aftale med Væksthus Midtjylland om at STARTVÆKST Lemvig.

STARTVÆKST skal understøtte erhvervsvirksomhederne i Lemvig Kommune med praktiske og administrative opgaver, samt give råd og vejledning på det strategiske plan. Der bliver etableret iværksætterkurser samt informations og ERFA møder, som er rettet mod potentielle og nye iværksættere Det skal være med til at kan skabe grobund for netværk. Samtidig etableres der et mentorkorps af erfarende virksomhedsledere, som skal give sparring til mindre erfarne virksomhedsledere.

Endelig vil STARTVÆKST give de lokale iværksættere og virksomheder i Lemvig overblik over andre relevante erhvervsfremmetilbud, hvor det er muligt for virksomhederne at få hjælp til endnu mere kompetent og skræddersyet vejledning.

Image

I første halvdel af 2016 blev det fælles image-projekt "Image ud over Kanten" med Struer Kommune afsluttet.

SEKTORBESKRIVELSER

Lemvig Kommune arrangerede blandt andet Grønne dage i Lemvig og skrev en stribe gode historier inden for udvalgte emner, hvor effekten og gennemslagskraften blev målt.

En systematisk dialog med lokale repræsentanter for erhverv, turisme og handel blev sat i gang. Blandt andet blev to møder holdt med kommunikations- og markedsføringsfolk i Lemvig og i Thyborøn for at finde nye måder at styrke de to byers image.

To fotokonkurrencer var med til at inddrage borgere, og ideer fra borgere, til hvad kommunen kan blive kendt for, blev indsendt.

I slutningen af 2016 blev et nyt image-projekt født. Det skal løbe frem til 2020.

Projektet vil med gode fortællinger om udvalgte emner og arrangementer brande hele kommunen. Målet er at tiltrække og fastholde virksomheder, arbejdskraft og indbyggere.

I første omgang er image-arbejdet koncentreret om:

- a) Vestjyske madvarer er et indsatsområde, der bliver eksponeret og synliggjort ved blandt andet en stor Krabbefestival på Lemvig Havn og fiskedagene i Thyborøn, der fejrer 40 års jubilæum i 2017.
- b) Områdets mange klima- og energihistorier bliver fortalt og bundet op på et arrangement i stil med Grønne Dage, der fandt sted i 2016. Her satte butikker, kommunen og virksomheder fokus på den grønne profil, bæredygtig tankegang og nye fremtidssikrede klimaløsninger. Historier om det kommende Klimatorium, nye spændende klima-projekter og energi-projekter er også med i projektet.
- c) Lemvig Havn, en attraktiv oplevelseshavn, hvor der er investeret op mod 100 millioner kroner, er med i projektet. En systematisk markedsføringsindsats og et strategisk arbejde med at gøre havnen synlig på land- og søkort iværksættes. Thyborøn på "toppen" af tangen ved Vesterhav og Limfjord. Turisme og ferie, samt fisk og fiskeri er også temaer, der kigges på. De gode erhvervshistorier og spændende job- og karrieremuligheder indgår endvidere i projektet, hvor der løbende vil være dialog med borgere, der har gode ideer på området.

Arrangementer

I løbet af 2016 har Lemvig Kommune fået opmærksomhed ved flere arrangementer.

På 100 året for verdenshistoriens største søslag, Jyllandsslaget, den 1. juni åbnede den internationale Mindepark i Thyborøn. Et internationalt krigsmindesmærke for næsten 9.000 faldne engelske og tyske marinere.

Mindeparkens fundament er det barske og smukke klitlandskab ved Thyborøn med udsigt til Vesterhavet, hvor slaget fandt sted cirka 100 kilometer ret mod vest.

Gæster fra ind- og udland deltog i Mindehøjtideligheden den 31. maj og indvielsen af mindeparken den 1. juni. Parken er tænkt som en værdig måde at ære de omkomne fra begge sider på lige fod, og på samme tid vise omfanget af de menneskelige tab. Sammen med Sea War Museum bliver Thyborøn et center for historien om en af de mest afgørende begivenheder under Første Verdenskrig.

Interessen for det historiske besøgssted og Sea War Museet har været over forventning.

Også muligheden for andre oplevelser i Thyborøn er blevet bemærket. Stifter og ejer af Jyllandsakvariet, Michael Madsen, arrangerer blandt mange andre aktiviteter ture med en ny båd med glasbund i.

Michael Madsen blev i 2016 tildelt Region Midts turisme-pris.

TV2 på tour i Harboøre

I 2016 var TV2 på Tour igen i Harboøre. Det store sammenhold og de mange frivilliges indsats blev rosede omtalt i TV2.

Mange besøgende kom forbi centerpladsen under de tre dage i begyndelsen af juni. Børn cyklede konkurrenceløb iført gule T-shirts og aktiviteter var arrangeret på pladsen.

Event- og handelschef

Den ny event og handelschef, Michael Vendelbo, har nu været ansat i et år.

Stillingen er resultatet af et samarbejde mellem handelen i Thyborøn og Lemvig, Lemvig-Thyborøn Turistforening og Lemvig Kommune. Eventchefen har koordineret det praktiske arbejde ved et anseeligt antal arrangementer i årets løb.

Job-i-Vest

Det privat-offentlige projekt "Din Jobfremtid er i Vestjylland", hvor ti virksomheder sammen med Lemvig Kommune vil trække nye medarbejdere til egnen, har bragt mange jobopslag, og virksomhedsbeskrivelser er blevet bredt ud og medført stor omtale.

Projektet benytter både traditionelle, elektroniske og sociale medier. På Facebook har sitet "Job-i Vest" titusinder af læsere, mens artikler på lemvig.dk, kommunens hjemmeside, gennem året kontinuerligt har øget læsertallet.

Flere end en halv million har alene på Facebook læst jobopslag og historier fra erhvervslivet i løbet af 2016. På kommunens hjemmeside er der offentliggjort mere end 50 artikler om virksomheder, ansatte og erhvervsnyheder i løbet af året. Alene i 2016 er cirka 350 jobopslag eksponeret på Job-i-Vest Facebook. Projektet løber over to år frem til udgangen af december 2017.

Gazelle-vækst

Otte virksomheder i Lemvig Kommune er i 2016 med på listen af hurtigt voksende virksomheder, kaldet "gazellevirksomheder". Det er en markant fremgang i forhold til foregående år.

I 2013 var der ingen gazellevirksomheder i Lemvig Kommune. Året efter var der fire. I 2016 er der otte "gazeller".

Et krav for at være en gazelle er, at omsætningen fordobles inden for fire år, og at omsætningen er over en million kroner årligt. Det er erhvervsavisen Børsen, der hvert år finder og udpeger gazellevirksomheder over hele landet. Det er kun selskaber, ikke privatejede virksomheder, der indgår i analysen.

Gazellevirksomheder i Lemvig Kommune 2016: KK-Service ApS, Møborg Dambrug ApS, Canett Furniture A/S, RG Rom Gummi A/S, Themis Fiskeri A/S, VG Entreprenør A/S, TMD ApS, og Højvang Snedkeri ApS.

Erhvervsvenlighed

Lemvig Kommune er attraktiv for erhvervslivet. Og det blev bedre i løbet af året. I Dansk Industris 2016-undersøgelse ser virksomheder markant fremgang og udtrykker stor tilfredshed med erhvervsklimaet i kommunen.

Faktisk viste DI's undersøgelse, at en meget stor del kommunens virksomheder, 80 procent, vil anbefale andre virksomheder at flytte hertil.

Lemvig Kommune tager et stort spring op af ranglisten over de mest erhvervsvenlige kommuner i landet og er placeret som nummer fem på DI's liste, når det gælder virksomheders anbefaling af kommunen som hjemsted.

Samtidigt noteres det, at Lemvig Kommune opnår sin hidtil bedste samlede placering i den tid undersøgelsen er lavet. En 26. plads mod en plads som nummer 52 i år 2015.

Thyborøn Havn

Thyborøn Havn er inde i en rivende udvikling. Der investeres stort i hele regionens erhvervshavn. Ny flydedok taget i brug i april og Limfjordskaj II taget i brug i september. Konsumcenteret, med en moderne internetbaseret auktionshal med 150 kunder i hele Europa, blev udvidet.

Omsætningen inden for fiskeriet satte i 2016 ny rekord med 910 millioner kroner. Et mål på en omsætning på én milliard er nu i sigte. Thyborøn befæster dermed sin position som Danmarks tredje største fiskerihavn.

SEKTORBESKRIVELSER

Godstransporten satte også ny rekord med 1,5 millioner tons ind og ud af havnen. Det er næsten en fordobling på tre år. Det er især søral, der står for væksten.

Thyborøn Havn er i gang med investeringer i havnefaciliteterne for cirka 100 millioner kroner i løbet af 2016 og 2017. Målet er at skabe de bedste forudsætninger for fortsat udvikling og fremgang.

En del af investeringerne er også rettet mod en forventet kommende offshore aktivitet i forbindelse med to planlagte kystnære vindmølleparker ud for Thyborøn, Vesterhav Nord, og Hvide Sande, Vesterhav Syd.

Der er cirka 1.200 ansatte på virksomheder med tilknytning til Thyborøn Havn. Virksomheder på havnen omsætter til sammen for cirka 1,5 milliarder kroner om året. 2016 er fjerde år i træk med rekordomsætning for havnen.

Æresborger Elin Nilson

For fjerde gang har Lemvig Kommune udnævnt en æresborger. Elin Nilson, initiativtager og indehaver af Kunst- og Kulturcenteret Tuskær, blev æresborger i Lemvig i september.

Den 80-årige stifter og leder af Tuskær fik udmærkelsen for sin utrættelige indsats gennem årtier med at udvikle Tuskær til en drivkraft og inspiration for kunst og kultur i hele området.

Elin Nilssons indsats blev kaldt "fantastisk og ekstraordinær" for Lemvig Kommune og hele egnen og omtalt som et "forbillede for de mange ildsjæle og frivillige kunst- og kulturinteresserede" i Lemvig, af borgmester Erik Flyvholm.

Kun tre personer er tidligere udnævnt til æresborger i Lemvig Kommune. Det er professor og Nobelprismodtager Jens Christian Skov, skuespiller Kai Holm og kunstner Bodil Kaalund.

Geopark Vestjylland

Lemvig, Holstebro og Struer kommuner står i fællesskab bag udviklingen af Geopark Vestjylland som en kommende UNESCO Global Geopark. Indsatsen har til formål at sætte fokus på sammenhængen mellem landskab, natur, kulturhistorie og geoparkens særlige identitet, som den for eksempel kan opleves gennem kunst, fødevarer og mødet med lokalbefolkningen.

Geoparken arbejder derfor med at udvikle oplevelser, lave formidling og undervisningstiltag samt understøtte den rekreative infrastruktur. Indsatsen er understøttet økonomisk af de tre kommuner, LAG Struer-Holstebro, LAG Lemvig-Ringkøbing-Skjern samt Region Midt. Kommunerne har i 2016 truffet beslutning om at fortsætte støtten til udvikling af geoparken i de kommende år.

Der er i 2016 udarbejdet en meget omfattende ansøgning til UNESCO med beskrivelse af 48 såkaldte geosites, dvs. steder af særlig landskabelig og geologisk værdi samt yderligere 48 steder med særlig natur og/eller kulturhistorie. Der er desuden gjort meget ud af, at beskrive, hvordan man kan opleve vores egn, og hvilke muligheder, der fremover er for at udvikle geoparken i samarbejde mellem de mange, der har en interesse i at bidrage til at sætte Vestjylland på landkortet.

Ansøgningen behandles i løbet af 2017 af UNESCO, og der forventes tidligst at være truffet en afgørelse i foråret 2018. Netværket af globale geoparker tæller i dag 120 geoparker i 33 lande, hvor især Europa og Kina er stærkt repræsenteret. Danmarks første og hidtil eneste UNESCO Globale Geopark er etableret i Odsherred i 2014.

REGNSKABSOPGØRELSE

Regnskabsopgørelse – udgiftsbaseret

Beløb i mio. kr.		Budget	Korrigeret	Regnskab	Forskel	Regnskab
Noter		2016	budget	2016	(3-1)	2015
		-1	-2	-3		
A. Det skattefinansierede område						
1	Indtægter					
	Skatter	-910,2	-910,2	-910,2	-	-863,7
	Tilskud og udligning	-320,3	-311,7	-323,2	-2,9	-339,7
	Indtægter i alt	-1.230,5	-1.221,9	-1.233,4	-2,9	-1.203,4
2	Driftsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed)					
	Teknik- og Miljøudvalget	58,3	53,1	47,9	-10,4	54,8
	Familie- og Kulturudvalget	358,8	364,5	354,3	-4,5	367,5
	Social- og Sundhedsudvalget	378,0	388,0	362,8	-15,2	370,5
	Arbejdsmarkeds- og Integrationsudvalget	255,9	242,9	242,8	-13,1	223,7
	Økonomi- og Erhvervsudvalget	140,7	159,0	141,2	0,5	127,3
	Driftsudgifter i alt	1.191,7	1.207,5	1.149,0	-42,7	1.143,9
	Driftsresultat før finansiering	-38,8	-14,4	-84,4	-45,6	-59,5
3	Renter m.v.	8,5	4,1	3,0	-5,5	2,6
	Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-30,3	-10,3	-81,4	-51,1	-56,9
4	Anlægsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed)					
	Teknik- og Miljøudvalget	20,5	49,8	15,4	-5,1	45,4
	Familie- og Kulturudvalget	21,2	48,9	35,5	14,3	14,8
	Social- og Sundhedsudvalget	-	3,2	2,1	2,1	6,0
	Økonomi- og Erhvervsudvalget	0,9	9,1	7,5	6,6	4,3
	Anlægsudgifter i alt	42,6	111,0	60,5	17,9	70,5
	Jordforsyning					
	Salg af jord	-	-	-1,1	-1,1	-0,3
	Køb af jord	-	2,0	-0,8	-0,8	3,6
4	Byggemodning	-	5,1	1,0	1,0	1,5
	Jordforsyning i alt	-	7,1	-0,9	-0,9	4,8
	A. Resultat af det skattefinansierede område	12,3	107,8	-21,8	-34,1	18,5
5	B. Forsyningsvirksomheder					
	Drift (indtægter - udgifter)	-	-	-0,3	-0,3	-0,3
	Anlæg (indtægter - udgifter)	-	-	-	-	-
	B. Resultat af forsyningsvirksomheder	-	-	-0,3	-0,3	-0,3
6	C. Resultat i alt (A + B)	12,3	107,8	22,1	34,4	18,2

- = indtægter/overskud + = udgifter/underskud

NOTER

Balance

Mio. kr.	Ultimo 2015	Ultimo 2016
Negative tal angives med - under aktiver		
AKTIVER		
7 Materielle anlægsaktiver (funktion 9.80-9.84)		
Grunde	121,4	119,2
Bygninger	600,4	606,7
Tekniske anlæg m.v.	27,0	24,0
Inventar	3,1	2,7
Anlæg under udførelse	4,0	6,5
I alt	755,9	759,1
Immaterielle anlægsaktiver (funktion 9.85)	0,5	0,5
Finansielle anlægsaktiver		
8 Aktier og andelsbeviser m.v. (funktion 9.21)	1.146,8	1.158,2
9 Langfristede tilgodehavende (funktion 9.22-9.27)	67,2	79,2
5 Udlæg vedr. forsyningsvirksomhed (funktion 9.30-9.35)	24,3	18,0
I alt	1.238,3	1.255,4
Omsætningsaktiver		
Varebeholdninger (funktion 9.86)	0,8	0,8
Fysiske anlæg til salg (jordforsyning) (funkt. 9.87)	21,4	25,5
Tilgodehavender (funktion 9.12-9.19)	65,8	59,5
Værdipapirer (funktion 9.20)	1,6	1,6
10 Likvide beholdninger herunder obligationer (9.01-9.11)	78,6	121,5
I alt	168,2	208,9
AKTIVER I ALT	2.162,9	2.223,9
PASSIVER		
11 Egenkapital (funktion 9.91-9.99)		
Modpost for takstfinansierede aktiver	0,00	0,0
Modpost for selvejende institutioners aktiver	-16,9	-15,8
Modpost for skattefinansierede aktiver	-760,4	-764,1
Reserve for opskrivninger	-0,8	-0,8
Modpost donationer	-0,6	-5,3
12 Balancekonto	-640,4	-668,1
I alt egenkapital	-1.419,1	-1.454,1
13 Hensatte forpligtelser (funktion 9.90)	-147,4	-159,5
14 Langfristede gældsforpligtelser (funkt. 9.63-9.79)	-420,2	-438,2
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita m.v. (funktion 9.36-9.49)	-6,3	-6,2
15 Kortfristede gældsforpligtelser (funktion 9.50-9.62)	-169,9	-165,9
PASSIVER I ALT	-2.162,9	-2.223,9
16 Kautions- og garantiforpligtigelser	454,8	624,6
16 Eventualrettigheder	32,6	32,6

NOTER

Noter til driftsregnskab og balance

Note 1: Indtægter

Skat, tilskud og udligning (mio. kr.)	Budget 2016 (1)	Korr. Budget (2)	Regnskab 2016 (3)	Forskel (3-1)
Kommunal indkomstskat	-845,5	-845,5	-845,3	0,2
Selskabsskat	-7,6	-7,6	-7,6	-0,0
Anden skat på lignet visse indkomster	-0,7	-0,7	-0,9	-0,2
Grundskyld	-56,0	-56,0	-56,0	-0,0
Anden skat på fast ejendom	-0,4	-0,4	-0,4	0,0
Øvrige skatter og afgifter	-	-	-	-
Samlede skatter i alt	-910,2	-910,2	-910,2	-0,0
Udligning og generelle tilskud	-277,2	-271,8	-279,4	-2,3
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	9,7	9,7	9,7	-
Kommunale bidrag til regionerne	2,6	2,6	2,6	0,0
Særlige tilskud	-55,6	-52,3	-56,3	-0,6
Tilskud og udligning i alt	-320,5	-311,8	-323,4	-2,8
Refusion af købsmoms	0,2	0,2	0,2	-0,0
Skat, tilskud og udligning i alt	-1.230,5	-1.221,9	-1.233,4	-2,8

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

NOTER

Note 2: Driftsudgifter fordelt på udvalg og politikområder

Politikområder (mio. kr.)	Budget 2016 (1)	Korr. Budget (2)	Regnskab 2016 (3)	Forskel (3-1)
Økonomi- og Erhvervsudvalget	140,7	159,0	141,2	0,5
Kommunalbestyrelse og administration	116,6	131,0	115,3	-1,3
Erhverv og turisme	11,4	15,5	13,8	2,4
Borgerservice	12,7	12,5	12,1	-0,6
Arbejdsmarked- og Integrationsudvalget	255,9	242,9	242,8	-13,1
Forsørgelse	240,2	229,5	231,2	-9,0
Beskæftigelses-ordninger	15,7	13,4	11,6	-4,1
Social- og Sundhedsudvalget	378,0	388,0	362,7	-15,3
Sociale ydelser i øvrigt	1,1	1,3	0,8	-0,3
Handicap og social psykiatri	97,9	100,4	94,7	-3,1
Ældre og omsorg	176,1	179,0	167,8	-8,3
Sundhed	102,9	107,3	99,4	-3,5
Teknik- og Miljøudvalget	58,3	53,0	48,0	-10,3
Byudvikling, bolig og miljø	10,9	6,3	3,3	-7,7
Veje, havne, trafik og grønne områder	47,4	46,7	44,7	-2,7
Familie- og Kulturudvalget	358,8	364,5	354,3	-4,5
Dagtilbud til børn og unge	70,0	70,2	69,2	-0,8
Børn, familie og sundhed	60,3	62,6	62,7	2,4
Undervisning	193,8	195,2	188,2	-5,6
Kultur, fritid og folkeoplysning	34,7	36,5	34,2	-0,5
Driftsudgifter i alt	1.191,7	1.207,5	1.149,0	-42,7

- = indtægter/overskud, + = udgift/underskud

NOTER

Note 3: Renter

Netto renter (mio. kr.)	Budget 2016	Korr. Budget	Regnskab 2016
Likvide aktiver	-1,7	-2,4	-2,5
Andre tilgodehavende	-0,1	-0,2	-0,2
Udlæg forsyningsvirksomhed	-1,1	-1,1	-1,1
Kortfristet gæld	0,5	0,0	0,0
Langfristet gæld	10,3	7,0	6,2
Kurstab	0,6	0,8	0,6
I alt	8,5	4,1	3,0

- = indtægter, + = udgift

NOTER

Note 4: Anlægsudgifter

(1.000 kr.)		Budget 2016	Korr. Budget	Regnskab 2016
Anlæg - Teknik & Miljø		20.544	49.805	15.418
0025	Faste ejendomme	12.336	18.632	5.360
0038	Naturbeskyttelse	475	403	343
0048	Vandløbsvæsen	-	464	594
0052	Miljøbeskyttelse	-	200	109
0055	Diverse udgifter og indtægter	-	-	163
0228	Kommunale veje	2.000	3.862	131
0235	Havne	5.733	26.244	8.718
Anlæg - Familie & Kultur		21.150	48.922	35.500
0025	Faste ejendomme	11.600	11.045	10.842
0032	Fritidsaktiviteter	-	5.000	-
0322	Folkeskolen m.m.	6.000	29.177	23.774
0332	Folkebiblioteker	550	550	208
0525	Dagtilbud til børn og unge	3.000	3.150	676
Anlæg - Social- og Sundhed		0	3.233	2.078
0030	Ungdomsuddannelser	-	551	482
0462	Sundhedsudgifter m.v.	-	349	347
0532	Tilbud til ældre og handicappede	-	2.333	1.248
Anlæg - Økonomi & Erhverv		900	9.062	7.500
0025	Faste ejendomme	-	923	-110
0055	Diverse udgifter og indtægter	-	-284	617
0058	Redningsberedskab	-	100	-
0235	Havne	-	4.500	3.600
0568	Arbejdsmarkedsforanstaltninger	-	360	372
0645	Administrativ organisation	900	3.089	2.815
0648	Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	-	374	207
Anlægsudgifter i alt		42.594	111.022	60.496
Jordforsyning				
0022	Salg af jord	0	0	-1.130
0022	Køb af jord	0	1.990	-815
0022	Byggemodning	0	5.167	1.065
Jordforsyning i alt		0	7.157	-880
Anlægsudgifter i alt inkl. Jordforsyning		42.594	118.179	59.616

- = indtægter, + = udgift

Grunde og bygninger bestemt til videresalg udgør pr. 31. december 2016 25,6 mio. kr.

Ultimo hvert år vurderes det om der skal foretages op- eller nedskrivninger af saldoen i forhold til udstykningernes skønnede værdi.

NOTER

Note 5: Forsyningsvirksomheder

Forsyningsvirksomheden omfatter renovation.

Det skal økonomisk hvile i sig selv, og det enkelte års overskud eller underskud opsamles på en særlig udlægskonto i den finansielle status.

Mellemværende med forsyningsvirksomheder:

mio. kr.	Primo 2016	Bevægelse	Ultimo 2016
Spildevand	24,6	-5,9	18,7
Varmeforsyning	4,5	-	4,5
Vandforsyning	1,2	-0,3	0,9
Renovation	-6,0	-0,2	-6,2
I alt	24,3	-6,4	18,0

-= gæld til forsyningen

Lemvig Kommune har pr. 31. december 2016 18,0 mio. kr. til gode hos forsyningsvirksomhederne.

En gang om året belastes eller godskrives forsyningsvirksomhedernes regnskaber med beregnede renter af kommunens udlæg eller gæld.

Det er besluttet, at benytte den samme sats, som til forrentning af lån til ejendomsskatter, som udmeldes af Økonomi- og Indenrigsministeriet. I 2016 er renten 1,41 pct.

Fra 1. januar 2010 er forsyningerne Vand og Kloak omdannet til et A/S ejet af Lemvig Kommune. Deres gæld afvikles over 10 år (2010-2019) med en rente på 3,59 %.

Fra 1. januar 2012 er varmforsyningen (biogasledninger) omdannet til et A/S ejet af Lemvig Kommune. Deres gæld afvikles over 25 år fra 1. januar 2017. Forrentningen sker fra 1. januar 2012 med 3,08 %.

NOTER

Note 6: Uforbrugte bevillinger og rådighedsbeløb, som er overført mellem årene

1.000 kr.	Til 2017	Til 2016
Drift		
Økonomi- & Erhvervsudvalget	17.212	27.779
Arbejdsmarked- & Integrationsudvalg	486	337
Social- & Sundhedsudvalg	18.236	18.192
Teknik- & Miljøudvalg	4.782	1.896
Familie- & Kulturudvalg	9.678	7.755
Overførsler vedr. drift	50.394	55.959
Anlæg		
Økonomi- & Erhvervsudvalget	9.687	8.899
Arbejdsmarked- & Integrationsudvalg	-	-
Social- & Sundhedsudvalg	885	3.033
Teknik- & Miljøudvalg	35.398	32.617
Familie- & Kulturudvalg	13.399	28.222
Overførsler vedr. anlæg	59.369	72.771
Overførsler i alt	109.763	128.730

Økonomi- og Erhvervsudvalgets overførsler fra 2016 til 2017 er 9,1 mio. kr. mindre end året før. Det hænger blandt andet sammen med at puljen til arbejdsskader (11,2 mio. kr.) er nedlagt i 2016.

Ovenstående tabel er forslag til overførsler fra 2016 til 2017.

Overførslerne behandles i direktion, fagudvalg og Kommunalbestyrelse i løbet af marts og april 2017.

NOTER

Note 7: Anlægsaktiver jf. anlægskartoteket

Anlægsoversigt i mio. kr.	Grunde og bygninger	Tekn. anlæg mv.	Inventar mv.	Matrielle anlægsaktiver under udførelse	Immatr. anlægsaktiver	I alt
Kostpris 01.01.2016	1.039,4	49,7	15,4	4,0	4,8	1.113,4
Tilgang	26,6	2,5	1,5	19,1	0,4	50,1
Afgang	-3,0	-7,5	-0,4	-0,3	-	-11,2
Overført	16,3	-	-	-16,3	-	-
Kostpris 31.12.2016	1.079,4	44,7	16,5	6,5	5,2	1.152,4
Ned- og afskrivninger 01.01.2016	317,5	22,7	12,2	-	4,4	356,8
Årets afskrivninger	36,0	2,5	1,7	-	0,4	40,6
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-
Af. og nedskrivninger afhændede aktiver	-0,0	-4,5	-0,1	-	-	-4,7
Ned- og afskrivninger 31.12.2016	353,5	20,7	13,8	-	4,7	392,8
Regnskabsmæssig værdi 31.12.16*	725,9	24,0	2,7	6,5	0,5	759,6
Seneste samlet ejendomsværdi pr. 31.12.16**	595,5	-	-	-	-	595,5
Reserve ved evt. opskrivning til ejendomsværdi	-130,3	-	-	-	-	-130,3
Finansielt leasede aktiver udgør	-	2,2	-	-	-	2,2
Afskrivninger (antal år)	0-50 år	8-100 år	3-10 år	ingen	3 år	

* Heraf grundværdi 119,2 mio. kr.

** Vurderet pr. 01.10.15

NOTER

Note 8: Aktiver og andelsbeviser opgjort i forhold til indre værdi

Virksomhed	Indskud	Samlet aktiekapital	Kommunens ejerandel i %	Egenkapital i alt	Indreværdi
Midtjyske Jernbaner A/S	5.212.356	44.934.100	11,6	45.087.330	5.230.131
Sampension KP	2.000	800.000	0,250	6.975.000.000	17.437.500
Vestjysk Højskole	1.350	-	Fastbeløb	-	1.350
HMN Naturgas I/S	522.589	49.675.733	1,052	2.109.626.662	22.193.285
Karup Lufthavn	594.000	16.169.000	3,663	15.916.000	584.706
Energnist I/S	-	-	2,36	0	0
NOMI4s I/S	-	-	14,27	13.417.604	1.914.692
Thyborøn Havn	-	-	100	87.843.857	87.843.857
Messecenter Herning	286.000	58.618.000	0,488	114.320.000	557.773
Thyborøn Agger Færgefart	-	-	50	2.890.891	1.445.446
Lemvig Forsyningservice	-	-	100	-	500.000
Lemvig Forsyning A/S	-	-	100	1.018.086.000	1.018.086.000
Lemvig Gasdistribution	-	-	100	2.000.000	2.000.000
Center for tandregulering	-	-	0,184	0	0
LKV A/S	50.000	-	100	43.750	43.750
Nordvestjyllands Brandvæsen			20,39	2.382.000	402.358
Bogført pr. 31.12.2016					1.158.240.848

NOTER

Note 9: Langfristede tilgodehavender

(mio. kr.)	Primo 2016	Årets bevægelse	Ultimo 2016
Tilgodehavender hos grundejere	0,2	0,0	0,2
Beboerindskud	4,9	-0,2	4,7
Indskud i landsbyggefonden	0,0	0,0	0,0
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	34,9	8,0	42,9
Deponerede beløb for lån	32,5	-1,0	31,5
I alt	72,5	6,8	79,2

Tilgodehavender hos grundejer:

Tilgodehavende ultimo 2016 udgør 0,2 mio. kr. Der forventes ingen tab.

Udlån til beboerindskud:

Tilgodehavende ultimo 2016 udgør 4,7 mio. kr. Der forventes tab på ca. 107.768 kr., svarende til 2,2 %. Refusionen udgør 66,7 % svarende til ca. 71.845 kr.

Indskud i landsbyggefonden:

Indskud i Landsbyggefonden skal ifølge Økonomi- og Indenrigsministeriets regler ikke værdisættes i balancen. Indskuddet udgør 22,0 mio. kr. i 2016.

Andre langfristede udlån og tilgodehavender:

Tilgodehavende ultimo 2016 udgør 42,9 mio. kr. Der forventes tab på 1,8 mio. kr. på sociale ydelser og motorkøretøjer svarende til 4,19 %. Der forventes ikke tab på de resterende poster.

Der er foretaget en primo saldokorrektion vedr. Nordvestjyllands Brandvæsen på 5,3 mio. kr.

Deponerede beløb for lån mv.

De deponerede beløb vedrører følgende:

mio. kr.	Primo 2016	Årets bevægelse	Ultimo 2016
Thyborøn Fritidscenter	1,2	0,0	1,2
Tandreguleringscentret i Struer	1,5	-0,1	1,4
Haarum Havn	0,8	0,0	0,8
Vejlby Pumpelag	3,4	-0,1	3,3
Vrist Pumpelag	2,0	-0,1	1,9
Harbøre Pumpelag	0,3	0,0	0,3
Karup Lufthavn	0,6	-0,2	0,4
Lemvig Idræts- og Kulturcenter	22,6	-0,9	21,7
Pavillon Kærhuset	0,0	0,5	0,5
I alt	32,4	-0,9	31,5

NOTER

Note 10: Finansieringsoversigt

Beløb i mio. kr. Udgifter = - (underskud)	Budget 2016	Korr. Budget	Regnskab 2016
Likvide beholdninger primo			
Tilgang af likvide aktiver			
Årets resultat	-12,3	-107,8	22,1
Låneoptagelse	16,9	41,1	41,1
Øvrige finansforskydninger	15,9	6,3	0,7
Låneomlægning			1,2
Anvendelse af likvide aktiver			
Afdrag på lån	-24,0	-22,5	-22,2
Ændring af likvide aktiver	-3,5	-83,0	42,9
Likvide aktiver primo			78,6
Tilgang, jfr. ovenfor			42,9
Likvide aktiver ultimo 2016			121,5

Finansieringsoversigten viser, at de likvide aktiver er forøget med 42,9 mio. kr. i 2016, således kassebeholdning ultimo 2016 er 121,5 mio. kr.

Tilgodehavender hos staten	12,9 mio. kr.
Tilgodehavende restancer	-3,0 mio. kr.
Andre tilgodehavender	-0,1 mio. kr.
Mellemværende mellem årene	-15,9 mio. kr.
Udlån	8,1 mio. kr.
Deponerede beløb for lån	-1,0 mio. kr.
Udlæg vedr. forsyning	-6,1 mio. kr.
Anden gæld til staten	-0,3 mio. kr.
Gæld til kommuner og regioner	-3,1 mio. kr.
Kortfristet gæld	8,6 mio. kr.
Mellemregningskonto	-0,9 mio. kr.
Selvejende institutioner	0,1 mio. kr.
I alt	<u>-0,7 mio. kr.</u>

NOTER

Note 11: Egenkapital

Egenkapital primo 2016	-1.424,5 mio. kr.
Udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	- mio. kr.
Udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	1,1 mio. kr.
Udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	-3,7 mio. kr.
Udvikling i modposter til reserve for opskrivning	- mio. kr.
Udvikling i modpost for donationer	-4,7 mio. kr.
Indskud i Landsbyggefonden, tilbageført	- mio. kr.
Udvikling på balancekontoen, inkl. primosaldokorrektioner	-22,3 <u>mio. kr.</u>
Egenkapitalen ultimo 2016	-1.454,1 mio. kr.

NOTER

Note 12: Balancekonto

Årets bevægelser på balancekontoen

Balancekontoen primo 2016 -645,7 mio. kr.

Bevægelser vedr. hovedkonto 0-8 -22,1 mio. kr.

Ændring i likvider	-42,9
Låneomlægning	1,2
Øvrige finansforskydninger	0,7
Afdrag på lån	-22,2
Låneoptagelse	41,1

Øvrige bevægelser -0,3 mio. kr.

Kursregulering	-1,4
Statens fordringer	-0,0
Regulering hensatte forpligtigelser	4,6
Indre værdi	-11,0
Ændringer i leasing	-1,3
Regulering tj. mandspensionsforpligtigelse	7,5
Moniteringen i Rom	-0,1
Afskrivninger	0,1
Tab på tilgodehavender	0,3
Regulering af lån	0,1
Selvejende institutioner	0,0
Ældreboliger, beboernes andel	-12,2
Statushenvisninger fra driften	13,1

Balancekontoen ultimo 2016 -668,1 mio. kr.

NOTER

Note 13: Hensatte forpligtigelser

De hensatte forpligtigelser vedrørende arbejdsskader og tjenestemandspensioner er opgjort i henhold til den fastlagte regnskabspraksis og ændringen fra 2015 til 2016 er indregnet direkte på funktionen.

Tjenestemandspensioner primo 2016	-113,0 mio. kr.
Primosaldokorrektion	-5,6 mio. kr.
Udbetalt pension til tjenestemænd	14,8 mio. kr.
Tilskud fra SamPension	-8,5 mio. kr.
20,3 % i pensionsbidrag	-1,9 mio. kr.
Tjenestemandspensioner ultimo 2016	-114,2 mio. kr.
Statslige tjenestemænd primo 2016	-1,8 mio. kr.
Ændring i forpligtigelse	-6,3 mio. kr.
Statslige tjenestemænd ultimo 2016	-8,1 mio. kr.
Arbejdsskader primo 2016	-24,6 mio. kr.
Regulering jf. aktuarberegning	-4,7 mio. kr.
Arbejdsskader ultimo 2016	-29,4 mio. kr.
Deponiet i Rom primo 2016	-7,0 mio. kr.
Regulering	0,0 mio. kr.
Deponiet i Rom ultimo 2016	-7,0 mio. kr.
Øvrige hensættelser primo 2016	-1,0 mio. kr.
Regulering	0,1 mio. kr.
Øvrige hensættelser ultimo 2016	-0,8 mio. kr.
Hensættelser i alt	-159,5 mio. kr.

Lemvig Kommune har valgt at være selvforsikret på nedenstående områder.

Lemvig Kommune har fra 2016 besluttet at puljen til fremtidige arbejdsskader nedlægges. Udbetalingerne vil ske via en tillægsbevilling finansieret af de likvide midler.

Der er i 2016 opkrævet en intern forsikringspræmie hos de decentrale enheder i lighed med tidligere år. Opkrævningen er foretaget inden den politiske beslutning forelå og den er ikke reguleret tilbage, da det vil genere økonomistyringen for de decentrale enheder.

Selvforsikringsområde (1.000 kr.)	Budget 2016	Forbrug	Over(+)/underskud(-)
Arbejdsskader	-2.600	-2.583	-17
Bygninger og løsøre	925	-395	1.320

Bygninger og løsøre:

Selvrisikoen overfor forsikringen er 100.000 kr. Institutionerne har en intern selvrisiko på 10.000 kr. Der er ultimo 2016 et overskud på 1.320.000 kr.

NOTER

Note 14: Langfristede gældsforpligtigelser

Langfristet gæld mio. kr.	2016	2015
Selvejende institutioner med overenskomst	2,8	3,3
Realkredit, forsikringsselskaber m.v.	10,7	11,3
Kommunekreditforeningen	226,7	196,3
Kommunekreditforeningen, ældreboliger	192,7	202,5
Færgeinvesteringer	3,1	3,3
Finansielt leasede aktiver	2,2	3,5
Langfristet gæld i alt	438,2	420,2

Der er optaget lån i 2016 vedr. lånerammen for 2015 på 41,1 mio. kr.

Lånerammen for 2016 er opgjort til:

By- og områdefornyelse	4,9 mio. kr.
Lemvig Havn	7,8 mio. kr.
Handelsskolen Etape 2	5 mio. kr.
Lemtorpskolen	1,9 mio. kr.
Degneparken	0,4 mio. kr.
Lån til betaling af ejendomsskatter	0,3 mio. kr.
I alt	20,3 mio. kr.

Låneoptagelsen behandles af Kommunalbestyrelsen den 29. marts 2017.

NOTER

SWAP-aftaler

Lemvig Kommune har pr. 31. december 2016 12 lån i swappaftaler.

	Opr. Hovedstol	Nom. Restgæld	Markeds- værdi	Udløbs- tidspkt.	Rente	Valuta
Aftale 1: Danske Bank 3176M Swap fra variabel til fast rente	24.628	16.466	13.425	2026	3,94	DK
Aftale 3: Danske Bank 3224S Swap fra variabel til fast rente	45.609	22.167	19.351	2022	3,99	DK
Aftale 4: Danske Bank 03084 Swap fra variabel til fast rente	14.640	9.150	6.521	2029	5,06	DK
Aftale 5: Nordea 70946/80342 Swap fra variabel til fast rente	8.500	2.698	2.327	2021	5,73	DK
Aftale 6: Nordea 53779/551231 Swap fra variabel til fast rente	10.700	5.451	3.872	2029	4,76	EUR
Aftale 7: Danske Bank 42271 Swap fra variabel til fast rente	13.800	10.834	7.655	2035	3,69	EUR
Aftale 8: Danske Bank 5716M Swap fra variabel til fast rente	15.800	12.889	9.004	2036	3,95	DK
Aftale 9: Danske Bank 5716N Swap fra variabel til fast rente	2.446	1.995	1.394	2036	3,95	DK
Aftale 10: Danske Bank 5395Z Swap fra variabel til fast rente	9.030	6.959	4.750	2033	4,33	DK
Aftale 11: Danske Bank 5395Y Swap fra variabel til fast rente	2.530	1.949	1.331	2033	4,33	DK
Aftale 12: Danske Bank BDCXW* Swap fra variabel til fast rente	25.680	8.795	8.707	2040	1,18	DK
Aftale 13: Danske Bank BDCXX Swap fra variabel til fast rente	41.077	40.005	39.596	2041	1,20	DK

* 8,8 mio. kr. af det samlede lån på 25,7 mio.kr. er omfattet af Swap-aftalen

NOTER

Note 15: Kortfristede gældsforpligtigelser

Kortfristet gæld mio. kr.	2016	2015
Gæld til staten	4,1	4,1
Kommuner og regioner	9,8	6,7
Udgiftsrestancer	11,8	0,7
Regninger ikke forfalden 31.12	63,7	83,5
Ældreboliger	37,8	36,9
Mellemregningskonti	38,4	37,2
Selvejende institutioner	0,5	0,9
Kortfristet gæld i alt	166,1	170,0

NOTER

Note 16: Kautions- og garantforpligtigelser

Kautions- og garantforpligtigelser	Långiver	Mio. kr.
Kommunale selskaber		
Lemvig Biogasanlæg	Kommunekredit	33,7
Lemvig Vand og Spildevand A/S	Kommunekredit	158,4
Idrætsformål		
Tangsø Idrætscenter	Kommunekredit	0,2
Tangsø Idrætscenter	Kommunekredit	0,7
Harbøre Centret	Nykredit	0,7
Lemvig Idræts- og Kulturcenter	Kommunekredit	21,9
Lemvig Idræts- og Kulturcenter	Kommunekredit	1,7
Thyborøn Fritidscenter	Nykredit	0,9
Klinkby Hallen	Kommunekredit	1,1
Andre lokale selskaber og institutioner		
Fjordvænget 2A - 10B (2005)	Byggeriets Realkredit	0,7
Jens Søndergårdsvej 17-19 (2001 - 2003)	Realkredit Danmark	35,7
Lejerbo - Engen	Realkredit Danmark	2,4
Ågade 10-12 (2005)	Realkredit Danmark	3,6
Haretoften, Gudum, Skovbygårdvej, Klinkby -afd. 9	Nykredit	0,2
Frederiksgade/Søndergade	Nykredit	0,7
Tangsøgade 29 (byfornyelse)	Nykredit	1,0
Romvej 4 (byfornyelse)	Realkredit Danmark	0,5
Haretoften, Gudum - Skovbygård, Klinkby	Realkredit Danmark	0,2
Svirrebom 3 (byfornyelse)	Realkredit Danmark	5,8
Bomidtvest	Kommunekredit	1,9
Ad. L. Hansens Kollegium	Realkredit Danmark	0,3
Ad. L. Hansens Kollegium	Statslån	1,3
Bækmarksbro Plejehjem	Realkredit Danmark	4,7
Børnegården Lemtorp	Realkredit Danmark	0,0
Skolevej afd. 13	Realkredit Danmark	0,6
Lemvig Andelsboligforening I Mimersvej	Realkredit Danmark *	0,2
EGV, Gudum - Fabjerg - Lemvig	Realkredit Danmark	0,6
Lejerbo - Godsbanevej 8-10	Byggeriets Realkredit	1,1
Ballegårdvænget 34-56	Nykredit	1,4
Ballegårdvænget 386-1	Nykredit	3,7
Brunsgårdskollegiet, Nr. Nisum	Nykredit	2,5

NOTER

Kautions- og garantiforpligtigelser	Långiver	Mio. kr.
Hobbylandbrug, Gudum	Nykredit	1,8
Tangsøgade 29 (byfornyelse)	Nykredit	0,3
Ældreboliger, Svirrebom 3 - afd. 11	Realkredit Danmark	1,7
Andelsboligforeningen Seniorbo	Realkredit Danmark	2,6
Degneparkens Daginstitution	Kommunekredit	1,8
Degneparkens Daginstitution	Kommunekredit	0,3
Boligforeningen, Vangevej 14 og Skolevej 3	Nykredit	1,8
Sprogøvej 179 - 237 m.fl., Thyborøn by	Nykredit	2,1
Venøvej 17 - 35, Thyborøn	Nykredit	1,7
Stationsvej 1, Harbøre	Nykredit	0,1
Vibevej 13-27 m.fl., Thyborøn	Nykredit	1,2
Søndergade 1, Harbøre	LR Realkredit A/S	0,7
Teglgårdsvej 35-43		15,3
Tangsø-Gården	Kommunekredit	1,0
Tangsø-Gården	Kommunekredit	0,1
Thyborøn Havn	Kommunekredit	23,0
Thyborøn Havn	Kommunekredit	4,4
Thyborøn Havn	Kommunekredit	21,6
Thyborøn Havn	Kommunekredit	34,4
Thyborøn Havn	Kommunekredit	44,6
Vejlby Pumpelag	Kommunekredit	2,5
Harbøre Pumpelag	Kommunekredit	0,3
Vrist Pumpelag	Kommunekredit	1,6
Harbøre Digelag	Kommunekredit	0,3
Harbøre Fjordfiskerforening(Haarum havn)	Kommunekredit	0,7
Fjernvarme		
Lemvig Varmeværk	Kommunekredit	119,0
Bækmarksbro Varmeværk	Kommunekredit	5,1
Ramme Varmeværk	Kommunekredit	1,0
Bøvling Varmeværk	Kommunekredit	1,5
Thyborøn Fjernvarme	Kommunekredit	43,6
Kautions- og garantiforpligtigelser i alt		624,6

NOTER

Eventualrettigheder	Mio. kr.
Overtaget fra amtet	
Nordvestjysk Fiskeriefteerskole gældsbev 28.7.1981	0,2
Nordvestjysk Fiskeriefteerskole pantebrev 22.9.1990	0,5
Museet for Religiøs Kunst gældsbev 11.10.1994	0,4
Fonden for Kystcenter Thyborøn gældsbev 20.03.2000	5,0
Museet for Religiøs Kunst gældsbev 2006	0,7
Eventualrettigheder - ældreboliger	
Ældreboliger Ågade 13% (afslut 92)	1,3
Ældreboliger Nr. Nisum 13% (afslut 91)	0,9
Ældreboliger Klinkby 13% (afslut 91)	0,5
Ældreboliger Østergade 13% (afslut 91)	0,5
Ældreboliger Nygade 13% (afslut 90)	1,3
Ældreboliger Ramme 13% (afslut 89)	0,6
Ældreboliger Bøvling 7% (afslut 98)	0,6
Ældreboliger Klinkby 7% (afslut 99)	0,4
Ældreboliger Søvejen 7% (afslut 99)	0,2
Ældreboliger Parken 14% (afslut 00)	4,0
Renovering af værelser Solgården 14% (afslut 01)	2,4
Ældreboliger Alparken 14% (afslut 02)	0,4
Ældreboliger Klinkby 7% (afslut 03)	1,4
Ældreboliger Solgården 7% (afslut 04)	2,7
Ældreboliger Østvangen 7% (afsluttet 2006)	0,5
Ældreboliger Havfjord 7% (afsluttet 2006)	1,9
Ældreboliger Fabjerg 7% (afsluttet 2007)	0,3
Ældreboliger Bækmarksbro 7 % (afsluttet 2007)	0,5
Ældreboliger Bøvling 7 % (afslut 2007)	0,1
Ældreboliger Kærhuset 7 % (afslut 2008)	1,1
Ældreboliger Øst (afslut 2009)	1,6
Ældreboliger Harbøre 7 % (afsluttet 2010)	1,7
Bakkebo og Aspen, Industrivej 49 d + E (afsluttet 2012)	0,9
Eventualrettigheder	32,6

Garantiforpligtigelser for lån, for hvilke kommunen er interessent og hæfter solidarisk med andre kommuner			
	Hovedstol	Restgæld	mio. kr.
Solidarisk garanti			
Udbetaling Danmark	1.811,6	900,4	Kommunekredit
Interessent garanti			
Midttrafik		152,1	
Energinit*		626,6	
NOMI I/S *		21,7	
Thyborøn Agger Færgesfart I/S		2,1	
HMN Naturgas I/S		707,8	

* Selskaberne indgår med en positiv indre værdi i Lemvig Kommunes regnskab jf. note 8.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Lemvig Kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Økonomi- og Indenrigsministeriet i Budget- og Regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Kommunens regnskabspraksis er detaljeret fastlagt i et bilag til kasse- og regnskabsregulativet.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik.

Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet. Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner og øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Regnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, som de vedrører jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der sluttede 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i det regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Moms

Næsten alle udgifter er eksklusive moms, idet momsudgifterne refunderes via momsudligningen eller indgår i en momsregistreret virksomhed.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab.

Årsregnskabets primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige, faglige resultater og aktivitetsniveau.

Driftsudgifterne vises på udvalgsniveau med opdeling på politikområder.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtigelser. Økonomi- og Indenrigsministeriet har fastsat formkrav til udarbejdelsen.

Værdipapirer og kapitalandele

Børsnoterede obligationer og aktier måles til dagsværdi (kursværdi) på balancedagen. Ikke-børsnoterede værdipapirer måles til andel af indre værdi i henhold til senest godkendte årsrapport for pågældende selskab og lignende.

Realiserede tab og fortjenester opgøres som forskellen mellem salgssum og bogført værdi pr. seneste 1. januar og registreres via resultatopgørelsen.

Finansielle gældsforpligtigelser

Finansielle gældsposter indregnes til restgælden.

Eventualforpligtigelser, herunder afgivne garantier

Afgivne garantier indregnes ikke i balancen, men anføres i fortegnelsen over eventualforpligtigelser.

Forpligtigelser anføres i årsregnskabet under fortegnelse over eventualforpligtigelser.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver kan være såvel erhvervede, som internt oparbejdede. Typisk vil der være tale om udviklingsomkostninger f.eks. investeringer i systemudvikling eller visse softwareudgifter samt patenter, rettigheder eller licenser.

Immaterielle anlægsaktiver måles til kostpris. Kostprisen for erhvervede aktiver opgøres som anskaffelsesprisen. Internt oparbejdede aktiver opgøres til kostprisen for køb med tillæg af direkte løn og indirekte udviklingsomkostninger.

Aktiverede immaterielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Enkeltaktiver, anskaffet den 1. januar 1999 eller senere til en kostpris, der overstiger 100.000 kr. samt kostpris for enkeltaktiver over 1 mio. kr. uanset anskaffelses-tidspunktet, er aktiverede og vil blive afskrevet.

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioden udgør maksimalt 10 år.

Materielle anlægsaktiver

Grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Ikke operative aktiver, som f.eks. arealer til rekreative, naturbeskyttelses- eller genopretningsformål og infrastrukturelle aktiver som f.eks. veje, værdiansættes ikke.

Der foretages ikke afskrivninger på følgende aktiver:

- Grunde
- Grunde og bygninger bestemt til videresalg fremgår af en særskilt regnskabspost, når der foreligger en politisk beslutning om at sætte de pågældende grunde og bygninger til salg
- Aktiver under udførelse. Optages som igangværende i anlægskartoteket til den aktuelle anskaffelsespris.

Hovedreglen er, at materielle aktiver skal fremgå af anlægskartoteket, når de opfylder følgende betingelser:

1. Aktivet forventes anvendt i mere end et regnskabsår
2. Aktivets værdi kan måles pålideligt
3. Aktivet har en værdi, der er større end 100.000 kr.
4. Aktiver, overtaget fra amtet, som er nedskrevet til under 100.000 kr. optages ikke.

Hvis et aktiv består af flere kategorier, som hver især er under 100.000 kr. registreres det ikke.

Afskrivningsgrundlag

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet scarpværdi efter afsluttet brugstid.

Med hensyn til kostpris er der disse tilføjelser:

- Grunde og bygninger, anskaffet før den 1. januar 1999, værdiansættes til seneste offentlige vurdering før 1. januar 2004.
- Maskiner og andre anlæg, driftsmateriel og inventar medtages, hvor det enkelte aktiv har en kostpris på over 100.000 kr. Dette gælder i forhold til enkeltanskaffelser anskaffet den 1. januar 1999 og senere. For enkeltanskaffelser med kostpris over 1 mio. kr. og som fortsat anvendes, er disse ligeledes medtaget uanset anskaffelsestidspunktet.
- Ved åbningsbalancen pr. 1. januar 2007 kan aktiver, der er anskaffet til et samlet formål, være registreret samlet. Anskaffelser efter 1. januar 2010 samles ikke mere jf. de nye regler fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Kostprisen er ekskl. moms, dette gælder dog ikke ældreboliger, som værdiansættes inkl. moms.

Hvis der er modtaget tilskud/indtægter til anskaffelse af et givent aktiv, skal dette ikke nedsætte aktivets værdiansættelse.

Forbedringsudgifter sidestilles med anskaffelser, mens vedligeholdelsesudgifter anses som driftsudgifter. Forbedringsudgifter i form af renoveringer, tilbygninger og udvidelser registreres sammen med det oprindelige aktiv eller opføres særskilt i anlægskartoteket. Dette afhænger af, om tilgangens afskrivningsprofil afviger fra det oprindelige aktivs afskrivningsprofil.

Selvom kommunerne ikke mere fra 2010 har pligt til at aflægge et omkostningsregnskab, har kommunen valgt rent teknisk at fortsætte med at aktivere og afskrive aktivet under den funktion, som aktivet tilhører ultimo regnskabsåret. Dog aktiveres og afskrives alle nye aktiver fra 2010 på konto 6. Grunden til, at kommunen rent teknisk har valgt at fortsætte med denne procedure er, at afskrivningerne stadigvæk skal indarbejdes i balancen og at det system kommunen bruger understøtter denne opgave.

Aktiver, der afhændes i løbet af året, afskrives ikke.

Afskrivningernes størrelse

Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivets forventet brugstid.

Bygninger:

- Bygninger anvendt til administrative formål 50 år. (rådhuse mv.)
- Bygninger anvendt til serviceydelser 30 år (skoler, SFO, daginstitutioner, ældrecentre, idrætsanlæg m.v.)
- Øvrige bygninger 15 år (kiosker, pavilloner, parkeringskældre mv.)

Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler:

- Tekniske anlæg, ledninger og stikledninger 75 år (anskaffet før 1980)
100 år (anskaffet efter 1980)
- Forsinkelsesbassiner m.v. 50 år
- Pumpestationer m.v. 20 år
- Øvrige tekniske anlæg m.v. 20-30 år
- Maskiner 10-15 år
- Specialudstyr 10 år
- Transportmidler 8 år

Inventar:

- IT og andet kommunikationsudstyr og større servere 3 år
- Kontorinventar og inventar på institutioner 5 år
- Driftsmateriel 10 år (el- og vvs-udstyr, legepladsudstyr, værktøj, måleapparater og instrumenter)

For anskaffelser før 1. januar 2007 er der foretaget beregnede, akkumulerede afskrivninger fra anskaffelsesåret og frem til 31. december 2006. For ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 er der alene beregnet afskrivninger fra 1. januar 2004.

Finansielt leasede materielle anlægsaktiver

Leasingkontrakter vedrørende materielle anlægs-aktiver, hvor kommunen har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), måles ved første indregning i balancen til nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse. Ved beregning af nutidsværdien anvendes leasingsaftalens interne rentefod som diskonteringsfaktor eller en tilnærmet værdi for denne. Finansielt leasede aktiver behandles som øvrige materielle anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtigelse indregnes i balancen som en gældsforpligtigelse.

Op- og nedskrivninger

Der sker indregning af op- og nedskrivninger, når der sker en objektiv, konstaterbar hændelse, der resulterer i en ændring i kvalitet eller fremtidig økonomisk nytte af anlægsaktivet.

Op- og nedskrivninger af den bogførte værdi skal være væsentlige.

Varebeholdninger

Varebeholdninger indregnes som omsætningsaktiv, hvis der sker væsentlige forskydninger i lagerstørrelsen og lagrets værdi overstiger 100.000 kr. Varebeholdninger, der overstiger en værdi på 1 mio. kr. på samme funktion, vil dog altid blive indregnet. Varelageret værdiansættes til kostprisen inklusive indirekte produktionsomkostninger til fremstilling af varerne.

Tilgodehavender

Tilgodehavender opgøres til kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Der foretages nedskrivning til imødegåelse af forventet tab til nettorealiseringsværdien.

Egenkapital

Egenkapitalen opdeles i følgende

- Modpost for takstfinansierede aktiver
- Modpost for selvejende institutioners aktiver
- Modpost for skattefinansierede aktiver
- Reserve for opskrivninger
- Modpost donationer
- Balancekonto

De fem førstnævnte konti anvendes som modkonti i relation til omkostningsregistreringerne, mens balancekontoen modsvarer årets samlede drift, anlæg og finansiering samt eventuelle direkte posteringer på balancekontoen.

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med og en modpost for modtagne donationer til anskaffelse af aktiver.

Hensatte forpligtigelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtigelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte under tjenstemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtigelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger fra Økonomi- og Indenrigsministeriet. Minimum hvert 5. år foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenstemænd. Økonomi- og Indenrigsministeriet har fastlagt en pensionsalder på 62 år og opgørelsesrente på 2 %.

Med hensyn til udækkede tjenstemandspensions-forpligtigelser foretages et løbende kalkulatorisk tillæg til lønudgiften beregnet som 20,3 % af den årlige pensionsgivende løn.

Hensatte forpligtigelser, vedrørende eksempelvis miljøforurening, indfrielse af garantier til enkeltpersoner i henhold til social-/boliglovgivning, retssager og erstatningskrav, bonusbetalinger vedrørende jobcentre, åremålsansættelser, og arbejdsskadeforpligtigelser, indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Langfristede gældsforpligtigelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutioner og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balance-tidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over kontraktens løbetid i resultatopgørelsen. Andre gældsforpligtigelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, andre kommuner og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Feriepengeforpligtelsen indgår ikke i kommunens regnskabsaflæggelse.

Noter

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og /eller der er særlige krav om regnskabsbemærkning.